

LARRY KLAUMER III and MICKELSON

THE NEW YORK TIMES MAGAZINE

THE NEW YORK TIMES MAGAZINE
THE NEW YORK TIMES MAGAZINE
THE NEW YORK TIMES MAGAZINE

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Nicolai Leskov

Chào mừng các bạn đón đọc đầu sách từ dự án sách cho thiết bị di động

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Mục lục

[Chương một](#)

[Chương hai](#)

[Chương ba](#)

[Chương bốn - năm](#)

[Chương sáu](#)

[Chương bảy](#)

[Chương tám](#)

[Chương chín - mười](#)

[Chương mười một - mười hai](#)

[Chương mười ba - mười bốn](#)

[Chương mười lăm](#)

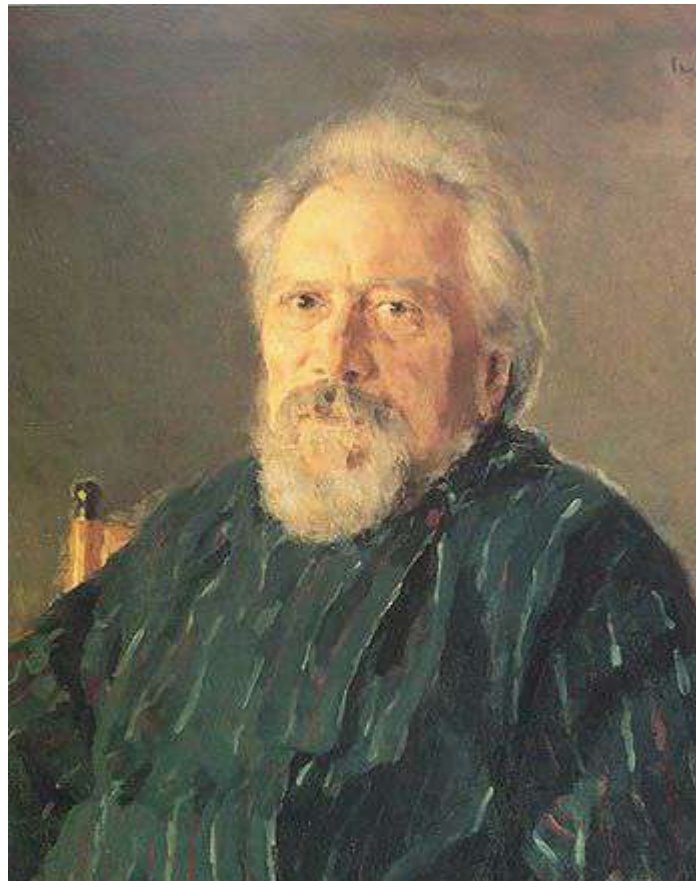
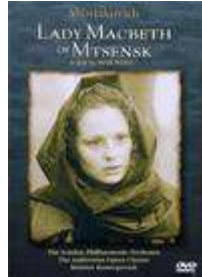
Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương một

Dịch từ nguyên bản tiếng Nga ЛЕДЫ MACBETH МУХЕНХКОГО
УЕЗДА

Bài ca thứ nhất hát lên mà ngượng miệng

Ca dao cổ

TRONG vùng chúng tôi thỉnh thoảng lại xuất hiện những tính cách mà ai đã gặp, bao nhiêu năm sau, mỗi khi nhớ lại họ, vẫn cứ cảm thấy ghê rợn. Trong số những tính cách ấy có nàng Ca-tê-ri-na, vợ ông thương gia I-dơ-mai-lôp. Nàng đã từng là nhân vật chính của một tấn bi kịch khủng khiếp, khiến về sau giới quý tộc chúng tôi, do một người nào đó khởi đầu đã mệnh danh nàng là Phu nhân Mặc-bét của quận Mư-xen-xki.

Ca-tê-ri-na không phải trang tuyệt sắc, nhưng có một vẻ đẹp rất ưa nhìn. Lúc ấy nàng mới hai mươi tư tuổi, không cao, nhưng thân hình thon thả, cân đối. Cổ trắng ngần như tạc bằng cẩm thạch. Hai vai tròn lẳn. Ngực rắn chắc. Mũi dọc dừa xinh xắn. Mắt đen long lanh. Trán cao và trắng. Đặc biệt nàng có mái tóc đen nhánh. Nàng được cả gia đình gả cho ông thương gia I-dơ-mai-lôp của chúng tôi ở thị trấn Tu-xoa-ri, thuộc tỉnh Cua-xki. Nàng lấy chồng không phải do tình yêu, mà chỉ đơn giản là ông I-dơ-mai-lôp ngỏ lời. Mà Ca-tê-ri-na lại là con gái nhà nghèo, không làm gì có quyền lựa chọn người nào mình thích, người nào không. Ông I-dơ-mai-lôp thuộc loại khá giả trong thị trấn chúng tôi: ông buôn bột mì, có cả một xưởng xay bột cho thuê: thêm một trang trại lăm hoa lợi ở bên rìa thị trấn: và một dinh cơ khá lớn trong phố. Nói chung ai đã buôn bán thì đều sống sung túc. Gia đình ông cũng không đông: mỗi cụ Ti-mô-phê-ích, thân sinh ra ông I-dơ-mai-lôp đã gần tám mươi và góa vợ từ lâu, bản thân ông I-dơ-mai-lôp ngoài năm chục và Ca-tê-ri-na, thế là hết. Hai vợ chồng lấy nhau đã hơn bốn năm nhưng vẫn chưa có con. Người vợ trước cũng không được đưa con nào: mặc dù bà ta sống với ông I-dơ-mai-lôp hai chục năm rồi mới chết và ông mới lấy bà Ca-tê-ri-na. Ông hy vọng ít ra người vợ kế này sẽ đẻ cho ông một thằng con trai để tiếp nối danh hiệu thương gia và thừa hưởng tài sản vốn liếng ông để lại sau này. Nhưng cho đến giờ ông vẫn chưa đạt được mong ước.

Không có con, ông I-dơ-mai-lôp rất luồn. Mà không phải riêng ông: cụ Ti-mô-phê-ích và cả nàng Ca-tê-ri-na nữa cũng buồn không kém. Cuộc sống

quá tẻ nhạt, quanh năm tha thần trong cung cấm của nhà thương gia kín cổng cao tường với đàn chó dữ được thả ngoài sân nhiều lúc khiến người vợ trẻ kia buồn tưởng chết đi được. Khung cảnh ấy làm Ca-tê-ri-na càng thêm có một đứa con để ôm ấp. Những khi ấy nàng lại tự trách mình: "Tại sao mình lại đi lấy chồng? Và lấy chồng để làm gì? Tại sao mình đã không đẻ đái gì được lại còn làm khổ thêm người khác?". Dường như nàng đã có tội với chồng, với bố chồng và với cả dòng họ thương gia lương thiện này nữa.

Tuy không thiếu thốn thứ gì và lại được đối xử tử tế nhưng cuộc sống của Ca-tê-ri-na trong toà nhà này tẻ nhạt đến mức cùng cực. Nàng rất ít đi ra ngoài để đến thăm nhà ai. Nếu thỉnh thoảng có phải theo chồng đến thăm hỏi một người bạn thương gia nào đó, thì nàng cũng rất ngại. Người trong giới kinh doanh tính tình đều nghiệt ngã, họ luôn xét nét xem nàng ngồi xuống, đứng lên thế nào, đi lại ra sao. Trong khi ấy Ca-tê-ri-na lại là cô gái sôi nổi. Nhà nghèo, nàng quen cách sống giản dị và thoải mái. Mỗi khi gánh đôi thùng ra sông lấy nước, nàng thường cởi luôn quần áo, chỉ để lại bộ đồ lót rồi nhảy xuống nước vùng vẫy. Hoặc nàng ngồi trong nhà thấy anh con trai nào đang đi ngoài đường là ném nắm vỏ hạt hướng dương vào cậu ta. Thế nhưng ở đây lại khác hẳn. Cụ bố chồng và chồng bao giờ cũng dậy rất sớm, sáu giờ đã ngồi uống trà đến căng bụng rồi ai đi việc người nấy, để mặc nàng thơ thần một mình hết gian phòng này sang gian phòng khác. Chỗ nào cũng sạch sẽ tinh tươm, nhưng vắng lặng, trống trải. Mấy ngọn đèn dầu hắt ánh sáng leo lét lên các bức tượng thánh. Đi khắp cả tòa nhà mệnh mông này cũng không nghe thấy một tiếng động, một lời nói nào của con người.

Ca-tê-ri-na thơ thần trong những gian phòng trống rỗng mãi đã ngán. Nàng bắt đầu ngáp, định bước lên thang gác trở về phòng ngủ của hai vợ chồng ở góc nhà. Lên đấy nàng cũng chẳng còn việc gì khác ngoài việc ngồi nhìn xuống sân xem thợ thuyền cân những bó sợi đay hoặc đóng bột vào bao ở trước cửa nhà kho rồi lại ngáp, và thế là may, bởi vì nàng sẽ nằm xuống ngủ chập chờn được vài tiếng đồng hồ. Nhưng khi thức dậy, lại vẫn nổi tẻ nhạt của đất Nga, nổi tẻ nhạt của tòa nhà thương gia, nổi tẻ nhạt khiến

người ta có thể thất cố chết mà không hề tiếc nuối gì. Ca-tê-ri-na không ham đọc sách, mà cũng có sách gì mà đọc, ngoài cuốn Truyện các đức cha ở Nhà thờ Ki-ép. Tuyệt nhiên không có cuốn nào khác.

Ca-tê-ri-na cố gắng chịu đựng năm năm đằng đẳng cuộc sống buồn tẻ trong tòa nhà giàu có bên người chồng khô khan. Và không hề ai quan tâm đến nỗi buồn tẻ đang làm nàng héo hon dần.

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương hai

Cuộc hôn nhân kéo dài được năm năm. Đến mùa xuân năm thứ sáu thì trong gia đình ông I-dơ-mai-lốp xảy ra một chuyện: con đập dẫn nước vào để chạy máy xay bột bị vỡ. Giữa lúc công việc đang dồn dập. Nước ủa xuống khoang chứa lúa bên dưới mạnh đến nỗi không cách nào chặn lại được. Ông I-dơ-mai-lốp bèn lừa tất cả kẻ ăn người làm ra chỗ con đập vỡ. Bản thân ông cũng túc trực tại chỗ suốt đêm ngày. Công việc trong thị trấn ông trao cả lại cho cụ Ti-mô-phê-ích. Mấy hôm đầu, chồng đi vắng nàng cảm thấy buồn kinh khủng, nhưng rồi nàng lại dễ chịu vì cảm thấy được thoải mái. Nàng chưa bao giờ yêu chồng thực sự, cho nên ông I-dơ-mai-lốp đi vắng, nàng bớt đi một người chi phối mình.

Hôm ấy, Ca-tê-ri-na đang ngồi ngáp trong căn phòng ngủ trên gác, tóc không nghĩ đến chuyện gì cụ thể(?). Bỗng nhiên nàng cảm thấy cứ ngáp mãi thật xấu hổ. Nàng nhìn qua cửa sổ xuống sân: thời tiết hôm nay đẹp quá: trời âm áp, không khí trong lành, tươi vui. Nhìn qua kẽ hở của hàng rào bằng gỗ sơn xanh sang khu vườn rộng cây ăn quả nàng thấy đủ loại chim đang nhảy nhót bay chuyền từ cảnh nọ sang cảnh kia.

"Sao mình cứ ngồi mà ngáp thế này nhỉ?" - Ca-tê-ri-na chợt nghĩ. Xuống sân đi dạo hay ra vườn ngồi chơi có phải hơn không".

Khoác chiếc áo choàng ngắn lên vai nàng bước ra cửa . Dưới sân thoáng đãng, hít thở sao dễ chịu đến thế. Trên hiên nhà kho có tiếng cười nói vui vẻ.

- Có chuyện gì mà vui thế? - Ca-tê-ri-na hỏi mấy người làm công.

- Chào bà chủ! Chúng tôi đang cân một con lợn cái - Viên quản lý già đáp.

- Lợn nào?

- Ac-xi-ni-a! Chị ta đẻ thằng bé Va-xi-li mà không chịu mời chúng tôi đến uống rượu hôm lễ rửa tội cho nó - một chàng trai táo tợn, vui vẻ kể. Khuôn mặt cậu ta rất điển trai và táo bạo, bao quanh là những mớ tóc xoắn đen nhánh và thêm cả một chòm râu mới nhú.

Vừa lúc ấy bộ mặt phì nộn và đỏ ửng của chị nấu bếp Ac-xi-ni-a nhô lên từ trong chiếc thùng đựng bột treo trên cán cân.

- Quỷ sứ ở đâu đấy! Chị nấu bếp gào lên rồi với cái cán cân tìm cách leo ra khỏi chiếc thùng vẫn còn đựng đũa. - Chưa ăn thì còn nặng tám phút chứ tọng một sọt cỏ khô vào bụng thì cân này không đủ quả cân để cân chị đâu, - anh chàng điển trai lại giải thích, rồi anh ta xoay thùng đựng bột, nhắc bổng chị nấu bếp lên, quăng ra đồng bao tải đựng bột mì xếp gọn gàng ở góc hiên.

Chị ta vừa mắng nhưng không có vẻ tức giận, vừa xốc lại áo váy.

- Thế tôi thì nặng mấy phút nào? - Ca-tê-ri-na vui vẻ hỏi rồi nắm lấy sợi dây thùng, leo lên bàn cân.

- Ba phút bảy, - Vẫn anh chàng Xéc-gây điển trai kia miệng đáp, tay quăng quả cân lên đĩa. Ơ lạ nhỉ?

- Sao lại lạ?

- Bởi vì tôi không ngờ bà chủ lại nặng đến những ba phút. Bà Ca-tê-ri-na Lơ-vôp-na ạ tôi vẫn nghĩ có vác bà trên tay từ sáng đến tối tôi cũng không mỏi đâu mà chỉ khoái thôi.

- Tôi không phải là người à? Mỏi quá đi ấy chứ. - Nàng đáp lại, mặt nóng bừng lên vì đã lâu không quen đùa kiểu sỗ sàng như thế này. Đột nhiên nàng bỗng rất thèm được nói năng thoải mái, được buông ra những câu đùa rồn táo tợn.

- Không đâu! Tôi có thể vác bà chủ sang đến tận xứ A-rập vui nhộn ấy chứ,

- Xéc-gây đáp lại lời nhận xét của Ca-tê-ri-na.

- Mà lý lẽ thế là sai, - bác nông dân đang đổ bột vào bao tải nói: - Sức nặng con người ta đâu phải ở vóc người? Xương thịt không ảnh hưởng gì đến đĩa cân hết mà cái chính là sức lực! Mà hiểu không, sức lực chứ không phải vóc người!

- Hồi còn con gái tôi khoẻ lắm đấy, - Ca-tê-ri-na buột miệng, nàng không nhìn được nổi thèm được đùa rồn. - Đàn ông không phải ai cũng đánh ngã được tôi đâu.

- Nếu thế thật thì bà chìa tay ra xem thử - anh chàng điển trai tấn công luôn. Ca-tê-ri-na hơi ngượng, nhưng cũng vẫn đưa bàn tay ra.

- Ôi! Để tôi bỏ nhẫn ra đã không đau quá! - Ca-tê-ri-na hét lên khi bàn tay của nàng bị Xéc-gây bóp chặt, nàng dùng bàn tay kia đẩy vào ngực hăn.

Thằng cha đẹp trai vội buông bàn tay nàng ra và do đó bị đẩy mạnh, hăn nhảy lùi lại hai bước

- Thấy chưa? Đàn bà mà cũng khoẻ ra trò đấy chứ, - bác nông dân lúc này sừng sốt.

- Tôi chưa chịu. Nếu vậy thì bà độ sức thử với tôi xem nào. - Xéc-gây vừa gạt những mớ tóc xoắn sang hai bên vừa nói.

- Được thôi. - Ca-tê-ri-na lúc này đang vui. Nàng giơ hai khuỷu tay lên.

Xéc-gây quàng tay ôm lấy bà chủ trẻ tuổi và ép chặt bộ ngực của nàng vào chiếc áo sơ mi đỏ của hăn. Ca-tê-ri-na chưa kịp cự vai thì Xéc-gây đã nhấc bổng nàng lên khỏi mặt đất, ôm ghì lấy rồi nhẹ nhàng đặt nàng xuống chiếc thùng đặt úp trên sàn.

Ca-tê-ri-na chưa kịp phát huy sức khoẻ mà nàng vừa khoe khoang. Mặt đỏ ửng, ngồi trên chiếc thùng nàng vội vã kéo chiếc áo choàng lên che vai rồi lạng lẽ bước nhanh ra ngoài sân. Trong lúc ấy, Xéc-gây ho lên một tiếng khoan khoái rồi nói rất to:

- Thôi, ta đóng bao nhanh nhanh lên nào. Còn thừa bao nhiêu là được đem về nhà đấy.

Như thế hăn ta không hề để bụng đến chuyện vừa qua.

- Cái thằng Xéc-gây mất dạy ấy chim gái giỏi làm đấy! - Chị nấu bếp Ac-xi-ni-a vừa lê bước theo sau bà chủ vừa kể. - Trông nó đúng là đứa gian giảo, từ vóc người, cái mặt đến cái mẽ ngoài điển trai của nó. Bất cứ đàn bà con gái nào đã định tán là thế nào nó cũng tán được rồi làm người ta thành kẻ tội lỗi. Mà nó bạc tình khiếp lắm. Cái thằng khốn nạn, chiếm được cô nào là chỉ ít hôm đã chán! Thay nhân tình cứ như thay áo ấy!

- Còn chị... - Bà chủ trẻ tuổi vừa đi đằng trước vừa hỏi. - Thằng bé chị đẻ vẫn hay ăn chóng lớn đấy chứ?

- Vẫn thế, thưa bà chủ! Những đứa mình không cần đến thì lại sống rất dai.

- Bố nó là ai đấy?

- Ôi dào! Làm sao tôi biết được. Tất nhiên trong số những người tôi đan dũi cho vui ấy mà .

- Anh ta đến làm ở nhà mình lâu chưa?
- Bà chủ hỏi ai? Thằng Xéc-gây ấy à?
- Ừ.
- Chưa được một tháng. Hôm trước nó làm cho ông Cốp-sô-nôp nhưng rồi bị ông ấy đuổi. - Ac-xi-ni-a hạ giọng nói tiếp. - Nghe nói nó bắt奸 tình với ngay chính bà vợ ông chủ... Cái thằng khốn nạn đến như thế đấy. Mà liều lĩnh nữa chứ!

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương ba

Buổi chiều ấm áp. Bên ngoài trời nắng đục như sữa, ông I-dơ-mai-lốp bận việc ngoài đập vắn chưa về được. Cụ Ti-mô-phê-ích cũng đi vắng: cụ sang ông bạn dự lễ sinh nhật và dặn đừng để phần cơm bữa tối. Không có việc gì làm, Ca-tê-ri-na lên phòng riêng rất sớm. Nàng ngồi bên cạnh cửa sổ, tựa lưng vào thành cửa căn hạt hướng dương. Ở nhà ăn dưới sân, người cuối cùng bước ra là Xéc-gây. Hắn ta đi tháo xích cho những con chó, miệng huýt sáo, và lúc đến bên dưới cửa sổ phòng Ca-tê-ri-na hắn ta ngược lên nhìn bà chủ và cúi đầu rất thấp để chào nàng.

- Chào anh! - Ca-tê-ri-na khẽ nói vọng xuống. Khắp tòa nhà lặng lẽ như giữa sa mạc.

- Bà chủ! - Hai phút sau có tiếng ai gọi bên ngoài cánh cửa ra vào khép kín của căn phòng Ca-tê-ri-na.

- Ai thế? - Ca-tê-ri-na hoảng hốt hỏi.

- Bà đừng sợ. Tôi đây, Xéc-gây đây. - Hắn đáp.

- Anh cần gì, - Xéc-gây?

- Có một việc nhỏ, thưa bà chủ. Tôi có một việc muốn nhờ bà. Bà cho phép vào gặp bà một lát.

Ca-tê-ri-na xoay chiếc chìa khóa và mở cho Xéc-gây vào.

- Việc gì thế? Nàng vừa hỏi vừa đi ra chỗ cửa sổ.

- Thưa bà chủ, tôi đến hỏi xem bà có cuốn sách nào cho tôi mượn đọc. Buồn quá.

- Tôi không có đâu, anh Xéc-gây ạ. - Ca-tê-ri-na trả lời.

- Sao buồn đến thế nhỉ! - Xéc-gây than vãn.

- Anh thì buồn chuyện gì?

- Sao lại không, thưa bà? Tôi đang tuổi trẻ, vậy mà phải sống tẻ nhạt khắc khổ như trong nhà tu kín ấy. Nhìn về tương lai thì cũng chẳng mấy sáng sủa gì hơn. Chẳng lẽ cứ phải chịu cảnh cô đơn như thế này cho đến khi xuống mồ hay sao? Thú thật nhiều lúc tôi chán nản quá, không còn muốn sống ở

đời làm gì nữa.

- Sao không lấy vợ đi?

- Bà chủ nói dễ lắm. Lấy ai được bây giờ? Tôi là dân hèn. Con gái các ông chủ đời nào chịu lấy tôi? Bà chủ tính, dân chúng tôi đều nghèo khó, lại thất học. Có ai hiểu thế nào là tình yêu đâu. Bà chủ thử nhìn mà xem, người nghèo mà cả người gọi là giàu cũng thế. Thử lấy bà làm ví dụ. Giá ông chủ là người hiểu biết thì lấy được bà là niềm an ủi lớn đối với ông. Nhưng bà về đây có ra làm sao, chẳng khác gì con chim nhốt trong lồng làm cảnh.

- Đúng, tôi cũng buồn thật, - Ca-tê-ri-na bất giác thốt lên.

- Cuộc sống cứ như thế này thì sao không buồn được kia chứ, thưa bà chủ! Giá như bà có người yêu nào đó ở bên ngoài thì còn đỡ, mà nhiều bà chủ cũng đã từng làm cách ấy. Nhưng ở đây bà cũng không thể tìm được người nào để đan díu vụng trộm.

- Anh nói thế không đúng đâu. Tôi chỉ cần đẻ được một đứa con, thì tôi sẽ không buồn đâu. Tôi rất thích chăm sóc trẻ con.

- Nhưng xin phép bà chứ muốn có con đâu phải chuyện dễ. Tôi đã làm công cho nhiều ông chủ, tôi nhìn thấy cảnh sống buồn tẻ của vợ các thương gia, tôi cũng hiểu được đôi điều chứ? Có một câu hát nói rằng: "Thiếu người thương, ôi, sao buồn thế!". Nói thật với bà chứ nhiều lúc rầu quá, tôi muốn cầm con dao chọc thẳng vào giữa ngực, lôi trái tim ra quẳng xuống dưới chân bà. Phải làm như thế tôi mới nhẹ đi được nỗi lòng, nhẹ đi được một trăm lần...

- Sao anh lại đem chuyện trái tim anh ra nói với tôi? chuyện ấy chẳng đáng gì đến tôi hết. Anh đi đi...

- Đừng đuổi tôi thế, thưa bà chủ. - Xéc-gây nói, toàn thân hần run rẩy và hần tiến lên một bước về phía bà chủ. - Tôi biết, tôi thấy rõ, tôi cảm thấy và tôi hiểu rất rõ rằng chính bà cũng đau khổ không kém gì tôi. Nhưng lúc này, - hần tuôn ra một mạch - Lúc này tất cả mọi chuyện ấy đều nằm trong tay bà và hoàn toàn do bà quyết định.

- Anh làm sao thế? Anh đến đây để làm gì? Tôi nhảy xuống dưới kia đây này. - Ca-tê-ri-na nói. Nàng cảm thấy một nỗi hoảng sợ không bờ bến, và túm chặt lấy thành cửa sổ.

- Ôi niềm vui vô hạn của tôi! Sao lại nhảy xuống đấy? - Xéc-gây thăm thì rồi kéo bà chủ trẻ tuổi ra khỏi cửa sổ, hân ôm ghì lấy nàng.

- Buông ra! Buông ra! - Ca-tê-ri-na khe rên rỉ như ngạt thở dưới những cái hôn nóng bỏng của Xéc-gây. Và chính nàng không biết rằng nàng cùng nép chặt thêm vào thân thể lực lưỡng của hắn. Xéc-gây nhấc bổng bà chủ như nhấc một đứa trẻ, đem vào góc tối của căn phòng.

Trong phòng đột nhiên lặng lẽ, chỉ còn nghe thấy tiếng tích tắc đều đều của chiếc đồng hồ quả quít của ông I-dơ-mai-lốp treo trên đầu giường Ca-tê-ri-na. Nhưng tiếng động ấy không hề cản trở gì.

- Anh đi đi, - nửa tiếng đồng hồ sau, Ca-tê-ri-na lên tiếng, quay mặt đi, không nhìn Xéc-gây. Nàng đã đứng trước tấm gương nhỏ, đang sửa lại làn tóc rối tung.

- Bây giờ thì tôi lại không cần phải ra khỏi đây nữa, - Xéc-gây đáp, giọng thỏa mãn.

- Bố chồng tôi sắp khóa cửa ngoài đấy.

- Ôi, bà chủ yêu quý! Thì ra từ trước đến giờ bà chỉ mới biết những kẻ vào phòng phụ nữ bằng lối cửa thôi chứ gì? Đối với tôi thì đến gặp người tình hay rời người tình đi, đâu tôi cũng khắc tìm ra cửa hết, - thằng cha đẹp trai ấy, tay trở vào những chiếc cột ngoài hành lang.

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương bốn - năm

Tuần lễ tiếp theo ông I-dơ-mai-lôp vẫn không về nhà lần nào. Và suốt trong tuần lễ ấy, đêm nào vợ ông cũng tiếp Xéc-gây cho đến sáng.

Những đêm ấy, trong phòng ngủ của ông I-dơ-mai-lôp tên làm công của ông đã uống biết bao nhiêu rượu vang lấy trong hầm chứa của cụ Ti-mô-phê-ích, ăn bao nhiêu bánh trái ngon lành, hôn bao nhiêu cái lên cặp môi ngọt ngào của bà chủ và vò rối bao lần những mớ tóc lượn sóng trên chiếc gối mềm mại ở đầu giường ông chủ. Nhưng đường đời không phải chữ trơn tru mãi, thỉnh thoảng vẫn có những ổ gà.

Ông cụ bố chồng Ti-mô-phê-ích vốn ít ngủ, ban đêm cụ thường mặc chiếc áo cánh bằng vải bông nhuộm màu loang lổ đi thơ thẩn khắp tòa nhà vắng lặng, bước đến cửa sổ này nhìn rồi lại đến ô cửa sổ khác. Bỗng cụ nhìn thấy ở thanh gỗ đỡ bao lơn chỗ phòng ngủ của con dâu thò ra vạt chiếc áo sơ mi đỏ của thằng người làm Xéc-gây vắt ở đó. Chà, có chuyện gì đây! Cụ Ti-mô-phê-ích bèn nấp rình và tóm được hai chân thằng khốn nạn. Xéc-gây đã định quấy ra và cho ông lão một quả đấm vào thái dương, nhưng hăn ghìm ngay lại, bởi biết làm thế sẽ gây náo động bất lợi cho hăn.

- Khai ngay, - cụ Ti-mô-phê-ích nói. - Mà vừa ở đâu ra? Quân trộm cắp.

- Tôi vừa ở cái chỗ mà bây giờ tôi không còn ở đó nữa. - Hăn đáp.

- Mà vào phòng con dâu tao chứ gì?

- Về chuyện ấy thì, thưa cụ chủ, tôi biết tôi vào phòng ai. Có điều tôi báo cụ biết, chuyện gì đã xảy ra thì không cách nào gỡ lại được nữa. Cụ mà làm ầm lên thì chỉ mang tiếng gia đình cụ thôi. Vậy bây giờ cụ muốn gì ở tôi nào? Cụ đòi tôi phải làm gì cho cụ vừa lòng nào?

- Thằng khốn nạn! Tao muốn phang cho mày năm trăm roi, - cụ Ti-mô-phê-ích đáp.

- Tội của tôi cũng là do cụ - thằng cha bằng lòng. - Thôi được, dẫn tôi đến đâu thì dẫn, tôi cho cụ uống máu tôi đấy.

Cụ Ti-mô-phê-ích dẫn Xéc-gây xuống căn hầm xây bằng đá, rồi lấy bu-

lông quật cho hấn đến mỗi nhừ tay mới thôi. Xéc-gây không hé miệng rên một tiếng nào, nhưng hấn cắn chặt răng vào ống tay áo khiến cả một nửa ống tay bị nghiền nát.

Cụ già bỏ mặc Xéc-gây dưới hầm để cho cái lưng nát nhừ của hấn đóng thành sẹo, nhét cho hấn một vò nước, khóa lại bằng cái khoá treo to tướng, rồi cử người đi gọi con trai về.

Nhưng một trăm dặm ở đất Nga ngay thời bây giờ cũng đâu có vượt qua nhanh được. Mà Ca-tê-ri-na thì thiếu Xéc-gây bên cạnh dù chỉ một tiếng đồng hồ nàng cũng không chịu nổi. Bản chất tự nhiên của con người nàng đã thức dậy, đang trỗi lên toàn bộ. Bỗng nhiên nàng biến thành con người kiên quyết đến mức không ai có thể cản ngăn nổi. Dò được chỗ Xéc-gây bị giam, nàng đến trò chuyện với hấn qua chấn song sắt rồi lao đi tìm chìa khóa để mở. "Cha tha Xéc-gây ra đi!", - nàng bảo bố chồng.

Ông cụ kinh ngạc lặng người đi. Cụ không thể ngờ chị con dâu xưa nay nhin nhục như thế, mà bây giờ dám táo tợn đến mức độ này.

- Nhà chị không biết nhục à? - Cụ mắng con dâu.

- Cha thả anh ấy ra, - Ca-tê-ri-na nói. - Con lấy lương tâm ra mà thề với cha là giữa anh ấy với con chưa có chuyện gì xấu xa hết.

- Chưa có à? - ông cụ nói, hai hàm răng rít lại - Thế nhà chị làm gì với nó trong phòng lúc ban đêm, hả? Đập lại mấy cái gối của chồng nhà chị chẳng?

Nhưng Ca-tê-ri-na vẫn một mực: thả anh ta ra.

Đã vậy thì, - cụ Ti-mô-phê-ích nói. - Chị nghe ta nói đây. Khi nào chồng nhà chị về, ta sẽ cùng với nó tự tay lột da nhà chị, cho nhà chị thấy chị là gái đoan chính như thế nào. Còn thằng làm công khốn kiếp kia sáng mai ta sẽ bỏ tù nó.

Ông cụ Ti-mô-phê-ích quyết định như thế. Chỉ có điều cụ đã không thực hiện được quyết định ấy

Chương năm

Buổi tối hôm ấy cụ Ti-mô-phê-ích ăn bát cháo nấu với nấm trước khi đi ngủ. Vừa ăn xong cụ thấy người nóng ran ruột gan đau quặn, nôn thốc nôn tháo và gần sáng thì cụ lăn ra chết, cách chết giống như của những con

chuột trong hầm kho của cụ. Chị con dâu Ca-tê-ri-na của cụ vẫn thường trộn một thứ bột trắng rất độc được giao cho chị ta bảo quản, vào thức ăn cho những con chuột ấy.

Ca-tê-ri-na bèn cứu thằng cha Xéc-gây của nàng ra khỏi căn hầm xây bằng đá của bố chồng, rồi không còn sợ ai dòm ngó nữa, đặt luôn hân lên giường của chồng nàng, để hân tĩnh dưỡng cho lành những vết thương do ông cụ gây ra. Còn ông cụ thì nàng tổ chức chôn cất theo đúng nghi lễ của đạo Thiên chúa, không hề ngập ngừng gì hết. Không ai biết tý gì về sự việc kỳ lạ kia. Ông cụ Ti-mô-phê-ích chết? Thì có gì là lạ? Bao nhiêu người đã từng chết vì ăn nhầm phải nấm độc chứ có sao. Việc chôn cất được tiến hành gấp rút, không cần chờ ông con trai cụ, bởi vì thời tiết đang ẩm áp, và người được cử đi tìm ông I-dơ-mai-lôp đã không gặp được ông ở xưởng xay bột. Đâu do nghe tin có người bán rừng với giá rẻ cách đây khoảng một trăm dặm, ông đã vội đến đấy xem nhưng không hề nói với ai địa điểm cụ thể là nơi nào.

Thanh toán xong việc ấy, Ca-tê-ri-na tha hồ tự do. Trước kia rụt rè biết bao thì giờ nàng táo tợn đến mức không ai ngờ, mặt lúc nào cũng vênh lên, ra cái vẻ người có quyền duy nhất lúc này, sai bảo hết người này đến người khác, và không lúc nào cho Xéc-gây được rời khỏi mình nửa bước. Mọi người trong nhà đều sợ hãi, nhưng Ca-tê-ri-na có cách đối xử hào phóng với họ, nên nỗi sợ hãi kia tan biến đi nhanh chóng. Họ bảo nhau: "Bà chủ phải lòng thằng Xéc-gây, đúng như thế. Nhưng đấy là việc của bà ta, ai làm người ấy chịu".

Trong thời gian ấy thì Xéc-gây dần dần bình phục, lưng thẳng lên và lại bảnh trai như trước. Đi bên cạnh Ca-tê-ri-na hân lại vẫy vo như con gà sống. Cuộc sống của cặp tình nhân càng hạnh phúc hơn. Nhưng thời gian không ủng hộ họ, ông chủ I-dơ-mai-lôp đã vội vã lên đường trở về sau một thời gian dài vắng nhà .

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương sáu

Buổi trưa hôm ấy trời nóng nực khủng khiếp. Con ruồi nào đó cứ vo ve bên cạnh. Ca-tê-ri-na bèn khép cánh cửa chớp lại, lấy chiếc khăn len che thêm bên trong, rồi nằm nghỉ với Xéc-gây trên chiếc giường cao của chồng. Nàng ngủ chập chờn, mồ hôi ướt đầm lưng, người hừng hực. Nàng thấy tức thở và mỏi mệt. Đã đến lúc Ca-tê-ri-na thấy cần phải dậy để xuống vườn uống trà, nhưng nàng không cất mình lên được. Mãi đến khi chị nấu bếp gõ cửa, báo rằng ấm trà xa-mô-va đặt ngoài vườn đã sắp tàn, Ca-tê-ri-na mới cố lấy sức vùng dậy và vuốt ve con mèo. Con mèo đực to tướng nằm giữa nàng và Xéc-gây màu tro, béo núc ních, có hàng ria mép oai vệ như ria mép ông thừa phái. Nàng thọc những ngón tay vào bộ lông dày của nó và nó dụi cái mõm bèn bẹt vào bộ ngực mềm của bà chủ, kêu gầm gừ véo von như thể nó hát, hát cho nàng nghe về tình ái. "Sao cái con mèo đực thô lỗ này lại mò vào đây được nhỉ? - Ca-tê-ri-na tự hỏi. - Mình đặt đĩa sữa trên thành cửa sổ, khéo nó đã chén sạch mất rồi, quân khốn kiếp. Phải tống cổ nó ra mới được" - Ca-tê-ri-na nghĩ vậy định túm con mèo quăng ra ngoài. Nhưng sao lạ thế này? Con vật như bằng khối, cứ tuột qua kẽ tay của nàng. "Con mèo nào thế này nhỉ? mình có nhìn thấy nó bao giờ đâu? - Nàng nghĩ trong giấc ngủ chập chờn. - Lúc đi ngủ buổi trưa mình về phòng có nhìn thấy con mèo nào trong này đâu nhỉ? Mà sao có con mèo to đến thế này!" Nàng lại cố túm lấy nó nhưng không sao túm được. "Sao lại thế này? Có phải mèo không nhỉ? Ca-tê-ri-na nghĩ bụng. Nỗi hoảng sợ khiến nàng bừng tỉnh. Ca-tê-ri-na đưa mắt khắp phòng, không có con mèo nào hết, chỉ có anh chàng Xéc-gây đẹp trai đang nằm bên cạnh, hai tay ôm ngang lưng nàng, kéo người nàng lại, khiến cặp vú của nàng áp chặt vào bộ mặt hừng hực của anh ta.

Ca-tê-ri-na ngồi nhồm dậy, hôn tới tấp tình nhân, rồi vuốt ve hân chán chê. Sau đấy nàng sửa lại chiếc gối nhàu nát cho ngay ngắn phẳng phiu, rồi ra

cửa để xuống vườn uống trà. Mặt trời đã sắp lặn. Đất vẫn còn nóng hôi hổi. Buổi hoàng hôn mới kỳ diệu làm sao.

- Tôi ngủ mê mệt!, - Ca-tê-ri-na nói với Ac-xi-ni-a rồi ngồi xuống tắm trà dưới gốc cây táo nở đầy hoa để uống trà. - Tại sao lại thế nhỉ? - Nàng dò hỏi chị nấu bếp trong lúc chị ta đang lau chiếc đĩa tách bằng cái khăn.

- Bà bảo gì ạ, thưa bà chủ?

- Không biết thật hay chiêm bao mà tôi thấy một con mèo đực rất to leo lên nằm ngay bên cạnh tôi ở trên giường.

- Thế nào kia ạ?

- Đúng là có một con mèo thật.

Ca-tê-ri-na bèn thuật lại chuyện con mèo leo lên nằm rồi dụi mõm vào người nàng.

- Nhưng sao bà lại còn vuốt ve nó?

- Ờ nhỉ, chính tôi cũng không hiểu tại sao tôi lại đi vuốt ve nó kia đấy.

- Lạ thật! Đúng là lạ thật! Chị nấu bếp kêu lên.

- Đến bây giờ tôi cũng vẫn chưa hiểu thế là thế nào.

- Đây là điềm có kẻ sẽ làm hại bà. Bà cẩn thận sắp có chuyện không hay xảy ra cho bà đấy.

- Cụ thể là chuyện gì?

- Làm sao tôi biết được, thưa bà chủ? Mà cũng chẳng ai có thể nói cho bà đâu. Nhưng dứt khoát thế nào cũng sẽ có chuyện.

- Gần đây, tôi hay chiêm bao thấy ra huyết, thế rồi đến buổi trưa hôm nay thì lại thấy con mèo đực kia, - Ca-tê-ri-na nói tiếp.

- Thế nghĩa là bà có thai đấy.

Ca-tê-ri-na đỏ mặt.

- Bà chủ muốn tôi bảo anh Xéc-gây ra đây với bà không ạ? - Ac-xi-ni-a thấy bà chủ đang thân mật nên lấy lòng luôn.

- Cũng được thôi, - Ca-tê-ri-na đáp. - Chị bảo anh ấy đến đây, tôi cho anh cùng uống trà luôn

- Vâng ạ, - Ac-xi-ni-a đứng dậy rồi với dáng đi như vẹt bầu chạy lạch bạch ra phía cổng vườn.

Ca-tê-ri-na kể lại chuyện con mèo cho cả Xéc-gây nghe.

- Em thì chỉ hết chiêm bao này đến chiêm bao khác thôi, - Xéc-gây đáp. _
- Nhưng tại sao ngày trước em ngủ có bao giờ chiêm bao thấy gì đâu?
- Ngày trước thì kể làm gì. Như anh chẳng hạn, ngày trước anh chỉ dám nhìn em mà rõ dãi thôi, nhưng bây giờ thì cả thân thể nồn nà của em anh tha hồ vờn.

Xéc-gây ôm Ca-tê-ri-na rồi nhấc bổng lên, quay tròn và đùa quăng nàng xuống tấm thảm êm ái.

- Chóng cả mặt, - Ca-tê-ri-na nói - Xéc-gây, anh lại đây, ngồi xuống cạnh em đi, nàng kéo nhân tình lại, rồi ngả người nũng nịu trong một tư thế đài các.

Xéc-gây khom lưng, luồn bên dưới cành táo đầy hoa trắng rồi ngồi xuống tấm thảm bên cặp chân của Ca-tê-ri-na.

- Anh đã từng đau khổ vì em rồi ư, Xéc-gây?

- Đã đành.

- Anh đau khổ thế nào, kể em nghe đi!

- Thứ ấy kể thế nào được? Làm sao kể được con người ta đau khổ như thế nào? Đây là cảm giác thôi chứ.

Xéc-gây ngừng nói.

- Anh bảo anh đau khổ vì em, sao vẫn thấy anh hát? Sao vậy? Hồi ấy em vẫn nghe thấy anh hát trên bao lơn, - Ca-tê-ri-na vừa ôm ấp tình nhân vừa tiếp tục hỏi.

- Sao lại hát ấy à? Thì con muỗi đấy thôi, quanh năm vo ve nhưng có phải vì nó vui sướng đâu nào, - Xéc-gây hờ hững đáp.

Họ ngừng một lát, Ca-tê-ri-na hỏi lòng hỏi dạ khi nghe thấy lời thú nhận tình yêu ấy của Xéc-gây.

Nàng rất thèm được nói lên một câu gì đó, nhưng nàng thấy Xéc-gây có vẻ dăm chiêu và hẩn không nói gì.

- Xéc-gây, anh nhìn xem kia, đúng là đẹp như Thiên đường, đúng là Thiên đường! - Ca-tê-ri-na reo lên, nhìn qua những cành táo nở hoa rậm rạp, tới vầng trăng tròn rực rỡ lơ lửng giữa bầu trời xanh thẳm.

Qua đám hoa lá của cây táo đan vào nhau, ánh trăng dội xuống thành những đốm sáng lay động trên khuôn mặt và thân hình Ca-tê-ri-na đang

nằm ngửa. Không trung lặng lẽ. Chỉ có một làn gió ấm áp khẽ đưa đưa những lá cành đang ngủ và làm lan tỏa một mùi hương thoang thoảng của hoa của cỏ, tạo nên nỗi thèm khát được ngả ngón, được tận hưởng những lạc thú mờ ảo.

Không thấy tình nhân trả lời, Ca-tê-ri-na không nói nữa. Nàng tiếp tục ngắm bầu trời qua đám lá cành đĩnh đây những bông hoa tảo màu hồng nhạt. Xéc-gây vẫn im lặng, có điều hẳn không thiết gì đến bầu trời. Hai tay ôm đầu gối, hẳn chăm chú nhìn đôi ủng của hẳn.

Đêm kỳ diệu! Không trung tịch mịch, ánh trăng, mùi hương thoang thoảng và nỗi ấm áp dễ chịu, đem lại sinh khí. Tận bên kia khe suối, ở rất xa phía sau khu vườn, ai đó cất lên giọng hát tha thiết. Một con họa mi cũng cất tiếng hót véo von trong bụi cúc dại dưới chân hàng rào. Trong chiếc lồng treo trên cây sào, đôi chim sáo đang gù nhau. Dưới chuồng ngựa, con ngựa béo múp cũng thở một hơi rất dài ngái ngủ. Còn trên bãi chăn, một đàn chó hớn hờ lặng lẽ chạy ngang qua rồi biến mất trong bóng mờ ảo của dây cửa hàng bán muối cũ kỹ.

Ca-tê-ri-na chống khuỷu tay lên, nhìn đám cỏ cao rậm rạp trong vườn. Những nhánh cỏ như đùa rờn với ánh trăng, đưa đưa, chạm vào những bông hoa và những chiếc lá trên cây. Những đốm sáng trắng bay nháy trên cỏ, giống như những con bướm vàng. Có lúc tưởng như thảm cỏ đang di chuyển bên dưới tấm lưới tạo thành bởi ánh trăng.

- Ôi, tuyệt quá Xéc-gây ạ! - Ca-tê-ri-na ngắm nghía khắp xung quanh rồi reo lên.

Xéc-gây thản nhiên ngược mắt nhìn:

- Sao buồn thế, Xéc-gây? Hay anh chán em rồi?

- Nói lảng nhãng - Xéc-gây lạnh lùng đáp, rồi cúi xuống hờ hững hôn bà chủ.

- Đúng là đồ bội bạc, - Ca-tê-ri-na tức giận - kẻ phụ tình.

- Những câu ấy anh bỏ ngoài tai, - Xéc-gây thản nhiên đáp.

- Anh hôn em như thế à?

Xéc-gây không nói gì.

- Chỉ vợ chồng mới hôn nhau như thế. - Ca-tê-ri-na vừa vuốt những mớ tóc

quần của nhân tình vừa nói - Hôn như phủ bụi trên môi nhau ấy Còn anh, anh phải hôn em sao cho bao nhiêu hoa trên cây táo kia rơi hết cả xuống, phủ kín mặt đất. Hôn như thế này này, Ca-tê-ri-na vừa thì thầm vừa ôm chặt lấy nhân tình rồi hôn cuồng nhiệt.

- Xéc-gây, nghe em nói đây này, - lát sau nàng nói tiếp. - Tại sao ai cũng bảo anh bạc tình thế?

- Ai chẳng hạn?

- Nhiều người lắm.

- Cũng có lúc anh bội bạc chứ, nhưng đấy là với những cô gái xoàng xĩnh thôi.

- Gái xoàng xĩnh thì dan díu với họ làm gì, hả anh chàng ngốc nghếch kia? Gái xoàng xĩnh thì yêu làm cái gì?

- Em buồn cười? Chuyện ấy đâu có thể ngồi mà suy tính được? Chỉ là cơn thèm trong chốc lát. Mình chưa hề có ý định gán bó gì thì con bé đã ôm choàng lấy rồi. Tình yêu tình iếc gì cái kiểu lang chạ ấy.

- Nghe em nói đây nhé, Xéc-gây! Anh đã dan díu với những đứa nào em không biết và cũng không muốn biết. Nhưng với em thì chính anh đẩy em vào mối tình này, do mưu mẹo của anh chứ phần do em rất ít. Cho nên em báo trước, anh mà bội bạc, bỏ em đi yêu đứa nào khác, dù đứa nào đi chẳng nữa thì hãy liệu hồn. Anh yêu Ạ, lúc ấy cuộc chia tay sẽ có sự chết chóc đấy.

Xéc gây rùng mình.

- Ôi, Ca-tê-ri-na em vô vàn yêu quý của anh! - Hăn nói. - Nhưng em cũng phải thấy chứ. Vừa rồi em hỏi anh đảm chiêu gì, nhưng tại sao em không nhìn thấy nhỉ? Anh không thể không lo lắng cho được. Tim anh đang ứa máu ấy chứ.

- Vậy thì nói đi, Xéc-gây. anh lo lắng điều gì nào?

- Còn điều gì nữa! Sắp xảy ra đấy thôi. Chỉ nay mai lão chồng em trở về, thế là thằng Xéc-gây này lại xin xuống nhà dưới với bọn kẻ ăn người làm. Lúc ấy anh chỉ đành đứng thui thủi trong nhà kho nhìn lên phòng bà chủ, xem dưới ánh đèn, bà ấy rũ chăn rũ gối rồi nằm ôm ông chồng hợp pháp như thế nào thôi.

- Chuyện ấy sẽ không có! - Ca-tê-ri-na dài giọng rồi vẫy tay.
- Không có thể nào được? Nhưng anh cũng hiểu chứ, là không thể không có chuyện ấy được. Anh cũng có trái tim và anh cũng đoán được sắp tới anh sẽ phải chịu đau khổ như thế nào
- Thôi, không nói đến chuyện ấy nữa.
- Thái độ ghen tuông của Xéc-gây làm Ca-tê-ri-na thấy sung sướng. Nàng cười vang rồi lại hôn tình nhân tới tấp.
- Nhưng tôi cũng phải nhắc lại, - Xéc-gây vừa lách đầu ra khỏi vòng tay trần của Ca-tê-ri-na vừa nói tiếp. - Phải nhắc lại rằng tôi quá nghèo cho nên tôi phải nghĩ, không phải chỉ nghĩ một lần hay một chục lần. Nếu như tôi cũng giàu có như bà, cũng là ông chủ, cũng là thương gia, thì suốt đời không bao giờ tôi bỏ bà, Ca-tê-ri-na ạ. Nhưng bà thừa biết tôi chỉ là kẻ như thế nào so với bà. Chỉ vài hôm nữa, tôi sẽ phải nhìn kẻ khác nắm hai bàn tay trắng treo kia, dẫn vào phòng ngủ. Khi ấy tôi đành đau đớn mà chịu đựng và tự tôi sẽ khinh bỉ tôi suốt đời. Ca-tê-ri-na, tôi lại không phải như những kẻ khác, làm ngơ đi được. Tôi không phải ngủ với phụ nữ chỉ để hưởng khoái lạc, sau đấy là xong. Tôi lại yêu bà và tình yêu như con rắn độc hút dần máu trong trái tim tôi cho đến kiệt.
- Sao anh lại đem những chuyện ấy ra kể với em? - Ca-tê-ri-na ngắt lời. Nàng bỗng thương xót Xéc-gây.
- Ca-tê-ri-na, nhưng tại sao tôi lại không kể nhỉ? Sao lại không? Một khi tình hình đã rõ ràng, không thể khác được. Và chẳng phải xa xôi gì, chỉ nay mai sẽ xảy ra thẳng làm công Xéc-gây sẽ bị tổng cổ khỏi cái nhà này và sẽ chẳng còn ai nhớ đến có tôi trên cõi đời nữa.
- Không, không! Đừng nói thế, Xéc-gây! Chuyện ấy không bao giờ xảy ra. Không đời nào em chịu xa anh đâu, - Ca-tê-ri-na vẫn vuốt ve tình nhân nồng nhiệt như trước, vừa an ủi. - Nếu đã đến lúc phải quyết định chuyện này thì... Giữa ông ấy với em, một người phải chết và chắc chắn anh sẽ mãi mãi bên em.
- Không được đâu, Ca-tê-ri-na - Xéc-gây buồn bã lắc đầu. - Với lại cái mối tình oan trái này cũng không thể đi đến đâu. Giá như tôi yêu một người nào cũng chỉ thấp hèn như tôi thì mới bền được. Còn bà thì đời nào bà chịu yêu

tôi mãi mãi? Đời nào bà muốn làm nhân tình của một thằng làm công? Còn tiếng tăm, còn danh giá nữa chứ? Tôi muốn quỳ xuống bàn thờ Chúa tối cao thành hôn chính thức với bà kia, nếu được như thế, mặc dù vẫn biết tôi thấp hèn hơn bà, nhỏ tuổi hơn bà, tôi cũng vẫn đành hoàng làm cho mọi người thấy rõ tôi xứng đáng được nhận tình yêu của bà.

Những lời lẽ ấy của Xéc-gây làm Ca-tê-ri-na mê mẩn, bởi vì hẳn ta tỏ ra ghen tuông, hẳn muốn cưới nàng - điều này làm bất cứ người phụ nữ nào nghe được cũng thấy sững tai, dù trước khi cưới chị ta đã gần gũi với anh kia đến đâu. Lúc này Ca-tê-ri-na sẵn sàng theo Xéc-gây đi bất cứ nơi nào, dù xuống địa ngục hay lên dần thiên. Hẳn làm nàng mê hẳn đến nỗi nàng cảm thấy chưa bao giờ yêu hẳn đến như lúc này. Ca-tê-ri-na sung sướng quá. Tai nàng như ù đi, nàng không còn nghe thấy gì nữa. Nàng vội áp bàn tay vào cặp môi của Xéc-gây, rồi giúi đầu hẳn vào ngực mình.

- Em đã có cách rồi. Em sẽ làm cho anh trở thành thương gia và sẽ chung sống với anh đành hoàng công khai. Nhưng anh không được dẫn vật em nữa. Chịu khó chờ cho đến lúc ấy.

Rồi lại những cái hôn, những cử chỉ ve vuốt.

Viên quản lý già nằm ngủ trong nhà kho, mơ màng nghe thấy như trong giấc chiêm bao, giữa sự vắng lặng của đêm khuya, tiếng thì thào và khúc khích. Ông ta tưởng như đám trẻ con tinh nghịch đang bàn bạc, tìm cách nhạo báng tuổi già ốm yếu của ông ta cách nào độc địa nhất. Có lúc vắng đến tai ông ta tiếng cười vui vẻ ròn tan như thể của anh chàng trai trẻ nào đó bị đám nữ thủy thần trêu ghẹo, cù cho đến chết. Tất cả những âm thanh đó chỉ là bà chủ Ca-tê-ri-na đang lăn lộn dưới ánh trăng, trên tấm thảm êm ái, đùa giỡn với người làm công trẻ tuổi của chồng. Ánh trăng vắng vặc vẫn chảy xuống đôi nhân tình, qua kẽ lá rồi thôi không chảy nữa. Đêm hè ngắn ngủi đã qua. Trăng đã lặn xuống đằng sau cái mái nhọn hoắt của nhà kho, ánh sáng nhạt dần. Tiếng đôi mèo tơ đi trên mái nhà bếp kêu chói tai, tiếp theo là tiếng gầm gừ giận dữ và tiếng hai hoặc ba con mèo đực âm ỉ chạy xuống men theo tấm gỗ áp vào mái.

- Ta lên gác ngủ đi, - Ca-tê-ri-na uể oải đứng lên như thể kiệt sức. Vì chỉ còn trên người có tấm áo lót và chiếc váy trắng, nàng rón rén bước chân

qua cái sân vắng vẻ. Xéc-gây thì ôm tấm thảm và chiếc áo ngoài của bà chủ đi theo sau.

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương bảy

Ca-tê-ri-na vừa thôi tắt ngọn nến rồi trần truồng nằm xuống tấm nệm nhồi bông êm ái, thì cơn buồn ngủ kéo ập đến. Sau một cuộc bộc lộ tình yêu cuồng nhiệt, nàng ngủ say như chết. Chân nàng cũng ngủ và hai tay nàng cũng ngủ. Nhưng trong giấc ngủ say nàng như mơ màng nghe thấy tiếng mở cửa và vẫn con mèo đực buổi trưa nặng nề gieo mình xuống bên cạnh nàng, hình thù của nó bùng nhùng như chiếc bao tải.

- Sao ai lại trừng phạt bằng cách thả con mèo đực vào giường mình như thế này nhỉ? - Ca-tê-ri-na thầm nghĩ trong giấc ngủ mỗi mện. - Chính tay mình khóa trái cửa, rồi đóng chặt các cửa sổ kia mà, sao nó lại vẫn vào đây được? Phải tổng cổ nó ra ngoài, - Nàng định ngồi dậy nhưng hai tay và hai chân như cứng lại. Trong khi ấy thì con mèo đực bò trên người nàng, gầm gừ những tiếng như tiếng người. Nó bò đến đâu, da thịt nàng như lạnh đi đến đấy. "Không còn cách nào khác, - nàng nghĩ. - Mai nhất định sẽ phải ra nhà thờ xin nước Thánh về rảy lên giường mới được chứ con mèo đực quý quái này cứ quấy rầy mình mãi".

Nhưng con mèo đực tinh quái kia vẫn gầm gừ bên tai nàng những gì nghe không rõ. Nó dụi cái mõm bẹt vào da thịt nàng như muốn nói: "Ta đâu phải mèo. Mụ biết rất rõ ta chính là bố chồng mụ, là Ti-mô-phê-ích. Ta đang đau đớn, ruột gan ta đang đứt từng khúc bởi cái đĩa cháo của mụ. - Con mèo lại gầm gừ. - Bây giờ ta hiện về thành con mèo đực để kẻ nào chưa hiểu rõ, biết được ta hiện như thế nào. Ca-tê-ri-na, sao mụ còn dám bình tĩnh mà đi lại ngủ nghê trong cái nhà này? Sao mà dám làm trái luật lệ? Tao từ bãi tha ma mò về đây xem thử mày cùng với thằng Xéc-gây làm công cho chồng mày giở những trò gì trên cái giường này. Meo meo, bây giờ thì mắt tao không nhìn thấy được gì nữa. Mày đừng sợ. Đĩa cháo của mày đã làm hai mắt tao mục nát rồi kia mà. Mày thử nhìn vào mắt tao mà xem, đừng sợ!".

Ca-tê-ri-na mở mắt nhìn và văng lời chửi thề. Nhưng rồi con mèo đực Ti-

mô-phê-ích kia lại chen vào nằm giữa nàng và Xéc-gây. Đầu nó nở to dần giống như đầu ông cụ bố chồng đã chết. Chỗ hai hốc mắt là hai vòng tròn đỏ rực đang quay đảo khắp các phía!

Xéc-gây thức dậy, vỗ về nàng rồi lại ngủ tiếp. Nhưng từ lúc ấy nàng không ngủ được nữa.

Ca-tê-ri-na nằm yên, mở to hai mắt và bỗng nghe thấy bên dưới có người nào vừa trèo qua cổng vào sân. Đáng lẽ đàn chó phải sủa vang lên chứ, nhưng chúng lại im, chắc chúng nhận ra người quen nên chỉ ve vẩy đuôi đón mừng. Một phút sau, tiếng mở khóa ở dưới nhà và tiếng cánh cửa mở ra. "Nếu không phải chiêm bao thì đúng là lão I-dơ-mai-lôp đã về. Bởi vì lão đã dùng chìa khóa riêng của lão để mở cửa dưới nhà". - Ca-tê-ri-na nghĩ rất nhanh rồi vội vã lay Xéc-gây.

- Xéc-gây! Nghe thử xem? - Nàng nói rồi chống khuỷu tay lên lại lắng tai nghe.

Tiếng chân bước rón rén lên từng bậc thang. Đúng là có người đang bước đến cửa phòng ngủ của mình thật!

Ca-tê-ri-na mặc nhanh chiếc áo cánh rồi chạy ra mở cửa sổ. Xéc-gây đã kịp chạy chân không, nhảy qua cửa sổ ra ngoài bao lơn, hai chân quặp vào chiếc cột mà hắn đã nhiều lần theo đó tụt xuống đất khi rời khỏi phòng ngủ của bà chủ.

- Đứng! Đứng làm thế! Anh nép tạm vào đây, đừng đi đâu xa, - Ca-tê-ri-na nói nhỏ vào tai hắn rồi ném qua cửa sổ cho hắn đôi giày, bộ quần áo. Bản thân nàng thì vội vã chui vào chăn nằm đợi. Xéc-gây nghe theo, không tụt xuống sân mà nấp vào sau tấm gỗ ở bao lơn.

Trong lúc ấy Ca-tê-ri-na nghe thấy tiếng chân. Ông chồng rón rén đến cạnh cửa đứng lại nín thở lắng nghe, Nàng nghe thấy cả tiếng trái tim ghen tuông của ông ta đập. Nhưng nàng không hề thương hại mà chỉ nhếch mép cười độc ác.

"Lão đừng hòng đảo ngược". - nàng thầm nghĩ và trong hơi thở của nàng chứa đựng sự hồn nhiên của trẻ thơ.

Trạng thái này kéo dài khoảng mười phút. Cuối cùng ông I-dơ-mai-lôp đã chán cái cảnh cứ đứng mãi ngoài cửa rình nghe tiếng vợ ngáy nhè nhẹ trong

buồng. Ông gõ cửa.

- Ai thế? - Ca-tê-ri-na không đáp ngay mà cố lấy giọng ngái ngủ để hỏi.

- Người nhà đây, - ông I-dơ-mai-lôp đáp.

- Ông đấy à?

- Chẳng tôi thì ai? Cô không nhận ra à?

Ca-tê-ri-na vùng dậy, vẫn chỉ mặc chiếc áo cánh mỏng, ra mở cửa cho chồng, rồi lại chui ngay vào trong chăn ấm.

- Gần sáng trời lạnh lắm, - nàng quần chặt tằm chần vào người, nói.

Ông I-dơ-mai-lôp bước vào phòng, đưa mắt nhìn xung quanh, làm dấu trước bàn thờ chúa rồi thắp ngọn nến, lại đảo mắt nhìn khắp gian phòng một lần nữa.

- Ở nhà thế nào? - ông hỏi vợ.

- Bình thường, - Ca-tê-ri-na trả lời rồi nhóm dậy, mặc thêm chiếc áo ngoài bằng vải bông.

- Tôi đốt ấm xa-mô-va nhé? - Nàng hỏi.

- Thôi, gọi con Ac-xi-ni-a lên, bảo nó làm.

Ca-tê-ri-na chạy chân không ra cửa, xỏ chân vào dép rồi chạy ra ngoài. Khéo đến nửa giờ đồng hồ nàng vẫn chưa quay vào. Trong thời gian ấy nàng vừa nhóm lửa trong ấm trà xa-mô-va vừa chạy nhón chân ra chỗ bao lơn gặp Xéc-gây.

- Cứ ngồi yên đấy, - nàng nói nhỏ.

- Đến tận bao giờ? - Xéc-gây cũng thì thầm hỏi lại.

- Ôi, sao mà anh chậm hiểu thế! Cứ ngồi đến khi nào em báo. Rồi nàng ấn hẳn ngồi xuống vào chỗ nấp cũ.

Nhưng ngồi đây Xéc-gây vẫn nghe rõ tất cả những gì xảy ra trong phòng ngủ. Hẳn nghe thấy tiếng sập cửa, Ca-tê-ri-na đã quay vào với chồng. Hẳn nghe thấy từng lời giữa họ.

- Cô làm gì ngoài ấy mà lâu thế? - ông I-dơ-mai-lôp hỏi vợ.

- Tôi đốt ấm xa-mô-va, - nàng thản nhiên đáp.

Họ im lặng, Xéc-gây nghe rõ tiếng ông chủ treo áo khoác lên mắc. Rồi ông rửa mặt, phì phò và làm bắn nước ra khắp xung quanh. Rồi ông bảo lấy khăn. Rồi họ lại nói với nhau.

- Cô làm tang bố chồng cô thế nào? - ông chồng hỏi.
- Như bình thường, - bà vợ đáp, - cụ chết thì tôi làm tang cho cụ thôi.
- Nhưng sao bố tôi mất đột ngột thế?
- Có trời biết, - Ca-tê-ri-na đáp.

Rồi Xéc-gây nghe thấy tiếng tách chén va vào nhau.

Ông chủ rầu rĩ đi đi lại lại trong phòng.

- Thế còn cô? Hàng ngày cô làm những gì? - ông I-dơ-mai-lôp lại căn vặn vợ.

- Làm gì thì ông biết rồi. Chẳng có vũ hội nào dự, chẳng có rạp hát đâu mà đi xem.

- Nhưng hình như thấy chồng về cô không vui mừng gì mấy thì phải, - ông I-dơ-mai-lôp chăm chú nhìn vợ, thăm dò.

- Vợ chồng còn trẻ trung gì nữa mà hễ gặp nhau là phải reo hò lên ? Mà ông còn đòi gì nữa. Từ nãy đến giờ tôi chạy lo đem ấm trà và làm các việc để chiều ông chứ còn gì?

Ca-tê-ri-na lại chạy ra ngoài để đem ấm trà xa-mô-va vào, và lại ghé ra chỗ Xéc-gây nấp, bầu hăn ta rồi nói: "Chịu khó chờ nhé!"

Xéc-gây chưa hình dung được sự việc sẽ diễn biến như thế nào, nhưng hăn cũng vẫn phòng bị sẵn.

Ca-tê-ri-na quay về phòng, thấy chồng đang quỳ trên giường treo chiếc đồng hồ quả quýt đính sợi dây xâu những hạt thủy tinh lên tường phía đầu giường.

- Ca-tê-ri-na! Ngủ một mình sao cô lại trải nệm cả hai bên? - Đột nhiên ông I-dơ-mai-lôp hỏi vợ giọng như đã bắt quả tang.

- Vì tôi biết ông sắp về mà lại, - Ca-tê-ri-na thản nhiên nhìn chồng đáp.

- Chà, nếu vậy thì cô đúng là người vợ hiền thực, cảm ơn. Thế còn thứ này? Tại sao lại nằm trên giường cô thế này? ông I-dơ-mai-lôp nhắc lên chiếc dây lưng của Xéc-gây tết bằng sợi len, rồi giơ một đầu lên cho vợ nhìn thấy.

Ca-tê-ri-na không hề phải suy nghĩ, đáp liền:

- Tôi nhặt được ngoài sân, thế là buộc vào váy

- Chà! - ông I-dơ-mai-lôp dẫn từng tiếng. - Tôi cũng được nghe chuyện về

cái váy của cô rồi đấy.

- Ông nghe thấy những gì?

- Về những việc làm quý hóa của cô.

- Tôi chẳng làm được công việc gì hay ho cả.

- Được để rồi ta cùng nhau xem thử, xem thử mọi việc cô đã làm, - ông chồng nói, tay đẩy tách trà đã uống cạn về phía vợ.

Ca-tê-ri-na im lặng.

- Cô Ca-tê-ri-na ạ, rồi tôi với cô, ta sẽ cùng nhau xác minh cho đầy đủ những việc cô đã làm.- Lát sau ông I-dơ-mai-lốp lên tiếng, ông dướn lông mày về phía vợ.

- Con Ca-tê-ri-na của ông không phải kẻ nhát gan đâu, - nàng đáp lại.

- Cô nói gì? - ông I-dơ-mai-lốp cao giọng hét lên.

- Không có gì cả đâu, - nàng đáp.

- Chà, sao hôm nay cô đâm ra lắm lời thế nhỉ?

- Nhưng tại sao tôi lại phải ngồi im nghe ông nói kia chứ? - Ca-tê-ri-na không chịu lép. - - Cô hãy nhìn vào bản thân cô ấy.

- Tôi chẳng có gì mà phải nhìn. Ông đi nghe những đứa rối hơi tung tin này tin khác về tôi, thế rồi bây giờ lại bắt tôi phải cúi đầu nghe ông chửi rủa ư? Không được đâu!

- Họ không tung tin nhảm đâu, mà họ nói sự thật về chuyện chim chuột của cô.

- Ông bảo tôi chim chuột cái gì? - Ca-tê-ri-na hét lên, làm ra vẻ giận dữ.

- Tôi biết cô chim chuột thế nào rồi.

- Biết thì ông nói tuốt ra xem nào.

Ông I-dơ-mai-lốp chưa trả lời ngay, chỉ đẩy chiếc tách trà đã uống cạn sang cho vợ lần nữa.

- Nghĩa là ông không biết gì hết, cho nên ông cũng chẳng có gì để mà nói, - Ca-tê-ri-na nói giọng khinh bỉ. Nàng bực bội quăng chiếc thìa lên đĩa tách của chồng. - Nào, ông thử nói đi, ai là nhân tình nhân ngãi của tôi. Ai? Ông nói thẳng tên người ta ra xem nào.

- Rồi tôi sẽ nói, đi đâu mà vội.

- Chắc chúng nó bảo với ông là anh Xéc-gây chứ gì?

- Cứ bình tĩnh, cô Ca-tê-ri-na! Tôi có đủ quyền hành đối với cô và cái quyền ấy không kẻ nào tước đi được. Rồi cô sẽ phải thú nhận hết ra thôi...

- Tôi không chịu nổi cái giọng ấy, - Ca-tê-ri-na nghiêng răng hét lên, rồi mặt tái nhợt như tàu lá nài vụt ra ngoài cửa.

- Nhân tình của tôi đây, - Lát sau nàng kéo tay Xéc-gây lôi vào phòng và nói. - Ông hỏi anh ấy và hỏi cả tôi nữa, nếu quả thật ông đã biết được ít nhiều. Thế bây giờ ông cần biết thêm những gì nữa thì hỏi đi!

Ông I-dơ-mai-lôp bối rối. Ông hết nhìn Xéc-gây đang đứng cạnh thành cửa, lại nhìn vợ đang ngồi khoanh tay ở giường, chưa hiểu chuyện gì đang xảy ra.

- Cô làm cái trò gì thế, hả con rắn độc kia? - Vẫn ngồi trong ghế bành, ông cố lấy hết sức bình tĩnh quát.

- Sao không hỏi về những điều ông được nghe đồn? Ông hỏi đi chứ? - Ca-tê-ri-na táo tợn đáp. - Ông định dọa tôi bằng vũ lực chứ gì? - Nàng nháy cặp mắt đầy khiêu khích rồi nói tiếp. - Nhưng ông đừng hòng. Trước khi nghe ông đe nẹt thì tôi đã tính trước sẽ đối phó bằng cách nào rồi. Và ông hãy nhìn đây này.

- Nghĩa là sao? Thằng kia, cút đi! - Ông I-dơ-mai-lôp quát người làm công trẻ tuổi.

- Nghĩa là thế này! - Ca-tê-ri-na nhại lại chòng.

Nàng nhanh nhẹn bước ra, khóa trái cửa lại, đút chìa vào túi rồi lại nằm xuống giường, vẫn trong chiếc áo choàng bằng vải bông rộng thùng thình.

- Xéc-gây yêu quý! Lại đây! - Nàng vẫy Xéc-gây đến.

Xéc-gây hất đầu cho những món tóc quấn tở ra rồi bạo dạn ngồi xuống cạnh giường, bên bà chủ.

- Lạy chúa! Thế này nghĩa là sao? Chúng bay làm cái trò gì thế, hả, bọn mất dạy kia? - ông I-dơ-mai-lôp đứng phắt dậy quát to, mặt đỏ bừng giận dữ.

- Sao? ông không thích à? ông hãy nhìn nhân tình của tôi xem. Anh ta đẹp trai đấy chứ?

Ca-tê-ri-na cười vang rồi kéo nhân tình lại gần, hôn hân ta say sưa ngay trước mặt chòng.

Đúng lúc ấy nàng nhận một cái tát giáng vào giữa má. Và ông I-dơ-mai-lốp lao nhanh ra chỗ cửa sổ.

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương tám

- Ra thế!... Ông chồng quý hóa ời, tôi rất cảm ơn ông. Tôi cũng chỉ đợi có thế! - Ca-tê-ri-na hét lên. - Bây giờ thì ông sẽ thấy ai thắng trong cuộc tranh chấp này: ông hay tôi?

Nhanh như chớp, nàng đẩy Xéc-gây ra, lao theo chồng túm được ông khiến ông chưa kịp chạy ra đến cửa sổ, rồi dùng mười ngón tay thon thả quàng cổ ông, ấn chặt vào cổ họng hất ông xuống sàn nhà giống như quăng bó cỏ tươi vào chuồng cho ngựa.

Đập gáy xuống sàn, ông I-dơ-mai-lốp nảy đom đóm mắt. Ông không ngờ vấn đề lại kết thúc nhanh chóng thế này. Hành động phũ phàng mà lần đầu tiên vợ ông sử dụng để chống lại ông chứng tỏ mục đã bất chấp mọi thứ, quyết gạt chồng ra khỏi cuộc đời. Tình thế của ông lúc này cực kỳ nguy hiểm. Ông I-dơ-mai-lốp nhận ra điều đó trong giây phút ngã vật xuống mặt sàn và không kêu lên được một tiếng nào. Với lại ông cũng biết rằng có kêu cũng không có ai nghe thấy, mà chỉ khiến tình hình nguy kịch hơn. Ông đảo mắt lạng lẽ rồi nhìn thẳng vào vợ, vừa giận dữ, vừa oán hờn, vừa đau đớn. Hai bàn tay Ca-tê-ri-na thít chặt lấy cổ họng chồng.

Ông I-dơ-mai-lốp không kháng cự, hai bàn tay ông bóp chặt lại, cánh tay thẳng đờ và run rẩy. Một tay của ông bị Ca-tê-ri-na dùng đầu gối đè giữ, chỉ còn tay kia có thể cử động được.

- Anh giữ chặt lấy lão, - Ca-tê-ri-na thản nhiên nói thầm với Xéc-gây, trong khi mắt vẫn không rời khỏi chồng.

Xéc-gây cười lên bụng ông chủ, dùng hai đầu gối đè lên hai bàn tay chủ. Hẳn đang định dùng hai bàn tay góp thêm sức với Ca-tê-ri-na bóp vào cổ họng ông, thì bỗng nhiên hắn thét lên đau đớn. Nhìn thấy mặt kẻ đã làm nhục mình, tàn lực của ông I-dơ-mai-lốp trỗi hết cả dậy. Ông quấy mạnh, rút được hai bàn tay ra khỏi hai đầu gối của Xéc-gây và túm lấy những món tóc quăn của hắn giật mạnh. Trong khi ấy hai hàm răng cửa ngoạm lấy cổ họng hắn. Nhưng chỉ được một lúc; ông I-dơ-mai-lốp đã phải buông tay ra,

rên rĩ đau đớn rồi gục đầu xuống.

Ca-tê-ri-na mặt tái nhợt, hầu như nín thở hoàn toàn. Nàng đứng thẳng dậy giữa chồng và nhân tình, tay phải vẫn còn cầm cái giá để cầm nển, những ngón tay nắm vào phần nhẹ ở trên còn phần nặng chúc xuống dưới. Một vết thương nằm trên thái dương ông I-dơ-mai-lôp, một dòng máu nhỏ chảy trên má.

- Mời cha cố! - Ông I-dơ-mai-lôp rên rĩ, cố ưỡn mặt tránh cho xa mặt thẳng cha Xéc-gây vẫn đang cười lên bụng ông - Tôi cần được sám hối trước cha cố, - ông nói rất nhỏ, người run lẩy bẩy, mắt liếc nhìn máu đông lại ở mái tóc.

- Không cần, - Ca-tê-ri-na thì thầm đáp lại. Thế là đủ rồi, nàng nói với Xéc-gây, thay hẳn ta giữ chặt cổ họng ông I-dơ-mai-lôp.

Ông I-dơ-mai-lôp vẫn tiếp tục rên rĩ. Ca-tê-ri-na cúi xuống, lấy tay ấn thêm xuống hai bàn tay của Xéc-gây đang đặt trên cổ họng ông chủ, rồi ghé tai vào ngực chồng. Lặng nghe chừng năm phút, nàng đứng dậy nói: "Xong rồi. Lão đã chết".

Xéc-gây cũng đứng dậy thở. Ông I-dơ-mai-lôp nằm bất động, cổ họng bẹp xuống, thái dương rỉ máu. Dưới đầu ông, phía bên trái có một vũng máu đọng. Có lẽ máu đã thôi không chảy nữa vì vết thương bị tóc bết vào đông cứng.

Xéc-gây vác ông chủ xuống dưới căn hầm xây bằng đá, nơi hôm trước hẳn đã bị cụ Ti-mô-phê-ích giam, đặt ông ta dưới đó rồi lên phòng ngủ. Trong thời gian ấy, Ca-tê-ri-na xắn hai ống tay áo và vén cao chiếc váy mặc trong nhà lên cọ vết máu của ông chồng để lại trên sàn phòng ngủ bằng năm sợi gai dấp nước xà phòng. Nước trong ấm xa-mô-va vẫn chưa nguội, đấy là nước được hầm thứ trà tẩm thuốc độc mà ông I-dơ-mai-lôp đã thưởng thức với tư thế vị chủ nhân của dinh cơ này. Dùng thứ nước ấy mà cọ cho nên chỉ lát sau mặt sàn đã sạch bong, không còn lại chút dấu vết nào.

Ca-tê-ri-na cầm cái ống nhổ bằng đồng và năm sợi gai thấm nước xà phòng.

- Soi đèn xuống đây, - Ca-tê-ri-na bảo Xéc-gây. - Thấp xuống tý nữa. - Nàng vừa nói vừa xem xét kỹ những tấm thảm trải dọc theo lối đi mà Xéc-

gây lúc này vác xác ông chủ xuống hầm, đến tận cái hố.

Chỉ có hai vết máu nhỏ bằng quả anh đào sót lại trên quãng sàn lát gỗ sơn màu. Ca-tê-ri-na nằm lấy sợi gai ướm cọ và chúng biến mất.

- Tại ông cả thôi, sao vào với vợ mà phải lén lút như kẻ trộm ấy, - Ca-tê-ri-na ưỡn thẳng người, đưa mắt về phía căn hầm, nói.

- Thế là xong! - Xéc-gây nói và hăn giật thót người khi nghe thấy tiếng của chính miệng hăn thốt ra.

Lúc cặp tình nhân trở về đến phòng ngủ thì một dải trắng bạch đã hiện ra ở phương đông. Lát sau ánh nắng buổi sáng đã làm lá táo như viền bằng vàng. Những cánh táo đầy hoa lọt qua khe hàng rào của khu vườn, vươn về phía cửa sổ phòng của Ca-tê-ri-na.

Dưới sân, viên quản lý già, khoác áo bông trên vai, vừa làm dấu vừa ngáp, đi từ nhà kho xuống bếp.

Ca-tê-ri-na khép nhẹ cánh cửa chớp lại, mắt chăm chú nhìn Xéc-gây như muốn thấy được tình nhân đang nghĩ gì trong bụng lúc này.

- Bây giờ thì anh trở thành thương gia, thành ông chủ rồi nhé, - nàng nói, sau khi đặt cả hai bàn tay trắng nuốt lên vai Xéc-gây.

Hăn ta không đáp.

Môi Xéc-gây run run, thân thể hăn nóng bừng như lên cơn sốt, trong khi cặp môi của Ca-tê-ri-na chỉ lạnh như băng mà thôi.

Hai ngày sau, trên bàn tay Xéc-gây xuất hiện những vết chai cứng do nắm vào cán cái thuổng quá nặng. Nhưng cũng nhờ thế mà ông I-dơ-mai-lôp đã được cất giấu rất cẩn thận, đến nỗi nếu bà vợ góa hay cậu nhân tình của bà không trở thì không ai có thể tìm ra được xác của ông, kể từ nay cho đến ngày tái sinh của mọi linh hồn...

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương chín - mười

Cổ Xéc-gây lúc nào cũng quấn chiếc khăn quàng màu mận chín và hắt than vãn rằng họng như bị một vật gì đó luôn chẹn lấy. Thật ra hẳn ta làm thế để mọi người khỏi nhìn thấy những vết răng của ông I-dơ-mai-lốp cắn, hiện giờ vẫn chưa lành hẳn. Và chính hẳn lại hay nhắc đến ông chủ I-dơ-mai-lốp hơn tất cả mọi người. Tối tối hẳn ra ngoài quán gần cổng ngòi cùng với những người làm công khác, miệng bô bô: "Quái nhỉ! Sao mãi đến hôm nay vẫn không thấy ông chủ về? Các cậu có thấy lạ không?"

Những người khác cũng lấy làm lạ chứ.

Thế rồi có tin từ ngoài xưởng xay bột đưa về là ông chủ đã thuê ngựa và đi về nhà từ lâu rồi. Người xà ích chở ông kể rằng, hình như ông I-dơ-mai-lốp có điều gì băn khoăn lắm, và lại thả xe về theo cách rất lạ: ngay khi xe còn cách thị trấn chừng ba dặm, ông chủ bắt xe đỗ ngay trước cửa tu viện, rồi xuống đi bộ xách theo chiếc túi vải nhỏ. Nghe thấy thế, mọi người lại càng lấy làm lạ.

Đúng là ông chủ I-dơ-mai-lốp mất tích rồi, chắc chắn như thế.

Người ta tiến hành tìm kiếm nhưng không phát hiện thêm được gì: vị thương gia kia như biến mất tăm. Theo lời khai của gã xà ích người ta khẳng định đúng là ông I-dơ-mai-lốp có đỗ xe ngựa lại ở chỗ bờ sông, bên cạnh tu viện để đi bộ một mình thật. Sự việc vẫn chưa được làm sáng tỏ thêm chút nào. Trong khi ấy bà chủ Ca-tê-ri-na tiếp tục ăn ở với Xéc-gây, bây giờ thì công khai vì bà tự coi như đã góa chồng. Mỗi người phỏng đoán về ông chủ một cách, nhưng vẫn chưa thấy tăm dạng ông I-dơ-mai-lốp đâu. Và Ca-tê-ri-na thì biết rõ hơn ai hết, là chồng nàng sẽ không bao giờ trở về được nữa.

Một tháng đã trôi qua, rồi tháng thứ hai và tháng thứ ba. Ca-tê-ri-na thấy mình có thai.

- Ta sắp giàu rồi. Em đẻ và con chúng mình sẽ được hưởng quyền thừa kế

toàn bộ gia sản này, - nàng bảo Xéc-gây, sau đấy nàng lên gặp chính quyền địa phương, trình bày rằng nàng đang có thai, đồng thời tình trạng công việc rất cần có chủ. Nàng đề nghị cho phép nàng được toàn quyền quyết định mọi công việc kinh doanh.

Đúng là không thể chờ mãi được. Vả lại bà ta là vợ chính thức của ông I-dơ-mai-lôp kia mà, ông ta lại không còn nợ nần ai, vậy phải tán thành cho bà ấy thay quyền thôi. Và thế là chính quyền địa phương chấp thuận.

Bắt đầu từ đó, uy quyền Ca-tê-ri-na lên đến tột đỉnh. Với Xéc-gây cũng không ai còn dám xưng hô suồng sã nữa. Một "thưa ông Xéc-gây Phi-li-pích", hai "Thưa ông Xéc-gây Phi-li-pích". Nhưng bỗng nhiên lại xuất hiện một nguy cơ khác giáng xuống đầu họ. Có một lá thư từ thị trấn Li-vơ-ni gửi đến cho thị trưởng thị trấn này báo tin rằng tài sản của ông I-dơ-mai-lôp không chỉ thuộc quyền sở hữu riêng mình ông mà còn thuộc đứa cháu vị thành niên tên là Phê-đo Li-a-min, thậm chí Li-a-min còn được quyền hưởng phần lớn hơn ông I-dơ-mai-lôp. Cho nên đề nghị trong khi chờ làm rõ vấn đề này, hãy khoan giao tất cả cho bà Ca-tê-ri-na. Nhận được lá thư này, ông thị trưởng thị trấn đã mời Ca-tê-ri-na lên gặp để báo tin. Sau đấy một tuần, lại một tin sét đánh nữa: một bà cụ già sẽ đem cậu bé Phê-đo Li-a-min kia từ thị trấn Li-vơ-ni đến đây.

- Tôi là họ hàng của ông I-dơ-mai-lôp, - bà cụ nói. - Còn đây là cháu nội tôi, tên là Phê-đo Li-a-min.

Ca-tê-ri-na tiếp họ.

Xéc-gây đứng ngoài sân theo dõi việc hai bà cháu kia đến và cuộc tiếp khách của Ca-tê-ri-na. Mặt hần tái đi.

- Anh làm sao thế? - Ca-tê-ri-na hỏi nhân tình khi nhìn thấy vẻ nhột nhột trên mặt hần lúc hần đi theo sau hai người khách bước vào nhà rồi hần đứng lại ngoài phòng đệm để chờ và theo dõi tiếp.

- Không sao cả, - Tê-n làm công trẻ tuổi đáp. Hần đi ra phía ngoài. - Anh nhìn xem thử mấy người khách họ hàng ở Li-vơ-ni đến thăm. - Hần thở dài nói tiếp rồi khép lại cánh cửa đằng sau hần.

- Bây giờ ta sẽ làm thế nào? - Xéc-gây hỏi Ca-tê-ri-na lúc buổi tối, khi hai người ngồi bên ấm trà xa-mô-va. - Bao nhiêu kế hoạch của chúng mình thế

là tan ra mây khói.

- Sao anh lại bảo tan ra mây khói?

- Bởi vì sắp phải chia tài sản rồi. Chúng mình sẽ chẳng còn gì nữa, sao mà thành ông chủ bà chủ được kia chứ?

- Cũng còn đủ chán để anh tiêu dùng.

- Không phải chỉ mình anh. Mà anh lo rằng cả hai chúng mình sẽ không được sung sướng như ta từng mong ước.

- Tại sao anh lại bảo chúng mình sẽ không được sung sướng?

- Bởi vì anh rất yêu em, Ca-tê-ri-na ạ, anh muốn nhìn thấy em thật sự là một mệnh phụ đài các chứ không phải như trước nay, - Xéc-gây đáp. - Thế mà bây giờ thì không còn hy vọng gì nữa. Gia tài nhỏ đi có nghĩa, ngay sống như trước đây cũng không được nói gì đến chuyện sang trọng hơn?

- Xéc-gây! Anh tưởng em cần đến tất cả những gì anh vừa kể ra ư?

- Rất có thể em cũng không cần, nhưng anh yêu em và muốn em được hưởng sung sướng, anh rất cần được thấy em sang trọng, để những kẻ hèn nhát kia phải ghen tức. Anh rất muốn như thế. Em thì nghĩ bất cứ hoàn cảnh nào em cũng vẫn hạnh phúc, nhưng anh lại thấy không có thật nhiều tiền, anh chẳng còn hạnh phúc gì được nữa.

Thế là Xéc-gây tiếp tục đánh vào sợi dây tình cảm ấy của Ca-tê-ri-na để nàng thấy dần, chính thằng bé Phê-đo Li-a-min kia là nguyên nhân tai hại khiến người nàng yêu không thể thực hiện được mong ước đưa nàng lên thành người phụ nữ sang trọng nhất trong giới thượng gia của thị trấn này, khiến anh ta trở thành kẻ bất hạnh nhất trên đời. Cuối cùng hẳn dẫn nàng đến kết luận: nếu như không có cái thằng Phê-đo Li-a-min kia, và nếu nàng sinh con trước chín tháng tính từ ngày ông I-dơ-mai-lốp mất tích, thì nàng sẽ được hưởng toàn bộ gia tài, và khi đó họ sẽ vô cùng hạnh phúc.

Chương mười

Thế rồi đột nhiên Xéc-gây thôi hẳn, không nhắc gì đến chuyện thừa kế nữa. Nhưng khi Xéc-gây thôi không nhắc đến Phê-đo thì Ca-tê-ri-na lại bắt đầu nghĩ đến thằng bé kia, lúc nào nàng cũng nghĩ. Mãi tính toán quá đến nỗi nàng giảm hẳn sự âu yếm đối với tình nhân. Trong lúc ngủ, cũng như lúc lo công việc làm ăn, thậm chí cả trong lúc cầu kinh, nàng cũng không thoát

khỏi nổi băn khoăn: "Tại sao lại vô lý thế? Vì lý do gì mà mình phải chia phần lớn gia tài này cho cái thằng bé ấy? Mình đã phải chịu đựng bao nhiêu nỗi đau khổ, đã phải liều lĩnh gây ra mấy tội ác, - Ca-tê-ri-na nghĩ ngợi. - Vậy mà thằng bé con ấy chẳng vất vả gì, đột nhiên đến đây và phỗng luôn phần lớn tài sản của mình... giá nó là người lớn thì còn có lý phần nào, đằng này nó chỉ là một đứa bé trẻ con...".

Tuyết đầu mùa đã bắt đầu. Không thấy tin tức gì thêm. Ca-tê-ri-na béo ra và lúc nào cũng đăm chiêu. Khắp thị trấn người ta bàn tán về chuyện bà Ca-tê-ri-na vợ ông I-dơ-mai-lốp bao nhiêu năm sống với chồng không chữa đẻ gì hết, người lúc nào cũng gầy còm thế mà tại sao đột nhiên lại bụng to và béo tốt hẳn lên. Trong khi ấy thì thằng bé cùng được quyền hưởng chung thừa kế là Phê-đo Li-a-min vẫn mặc chiếc áo bông màu tro, chạy nhảy ngoài sân, tinh nghịch đập vỡ lớp băng mỏng trên mặt những vũng nước.

- Cậu Phê-đo! Cậu là con nhà thương gia kia mà! - Thịnh thoảng chị nấu bếp Ac-xi-ni-a chạy ngang qua sân lại nhắc thằng bé. - Ai lại nghịch nước ngoài sân như con nhà bần bách thế kia?

Khốn nỗi đứa trẻ, đang gây ra nỗi băn khoăn trong lòng Ca-tê-ri-na và nhân tình của nàng vẫn hồn nhiên chơi đùa ngoài sân hoặc nằm ngủ ngon lành bên cạnh người bà nội, không hề nghĩ đến chuyện gì khác. Và cậu bé cũng không thể ngờ cậu đang cản trở ai hoặc đang làm ai đó đau khổ.

Nhưng rồi do chạy nhảy ngoài trời quá nhiều, Phê-đo bị cảm lạnh, đau ngực và phải nằm lỳ trong nhà uống thuốc. Lúc đầu người ta hái lá thuốc về sắc cho cậu uống, nhưng sau họ đành phải mời thầy thuốc đến xem bệnh.

Thầy thuốc cho mấy thứ thuốc và bắt cậu phải uống vào đúng những giờ quy định. Thường là bà nội cậu cho cậu uống, nhưng đôi khi bà nhờ Ca-tê-ri-na làm hộ.

- Chị giúp tôi, chị Ca-tê-ri-na, - bà già nói. - Chị cũng đang có thai, cũng đang chờ phúc lộc của Chúa làm ơn giúp tôi.

Ca-tê-ri-na không từ chối. Nàng sẵn sàng làm mỗi khi bà cụ ra nhà thờ cầu nguyện Chúa phù hộ cho cháu nội bà là Phê-đo chóng khỏi bệnh. Ca-tê-ri-na ngồi bên giường đứa nhỏ, cho nó uống nước và đến giờ thầy thuốc quy định thì cho nó uống thuốc.

Hôm ấy bà cụ nhờ Ca-tê-ri-na trông đứa cháu hộ để bà ra nhà thờ dự buổi cầu kinh nửa đêm, vì hôm sau là ngày lễ Đức mẹ đồng trinh hiển thánh. Với lại Phê-đo cũng bắt đầu bình phục.

Khi Ca-tê-n-na bước vào phòng Phê-đo, thì đứa trẻ đang ngồi trên giường, khoác chiếc áo bông màu tro và đọc cuốn Truyện các vị Trưởng lão của Đạo Thiên Chúa.

- Cháu đọc gì đấy, Phê-đo? - Ca-tê-ri-na vừa hỏi vừa ngồi xuống chiếc ghế bành đặt gần đấy.

- Thưa thím Truyện các vị Thánh.

- Hay không?

- Thưa thím hay lắm ạ.

Chống tay lên má, Ca-tê-ri-na ngắm nghía thằng bé đang mấp máy cặp môi. Đột nhiên, những ý nghĩ độc ác ngày trước nảy sinh trở lại trong óc nàng, như những con quỷ đã được tháo xích. Cái thằng bé này làm khổ mình biết bao nhiêu. Ôi, nếu như không có nó thì? Mà nó cũng đang ốm yếu, - Ca-tê-ri-na nghĩ. - Chỉ cần một liều thuốc độc là xong. Nó đang ốm bây giờ có chết cũng không ai nghi ngờ gì? Vì biết đâu tại ông thầy kê nhầm thuốc thì sao.

- Phê-đo này, đến giờ cháu uống thuốc rồi phải không?

- Thưa thím vâng ạ - Đứa trẻ đáp. - Khi uống được một thìa đứa bé còn dừng lại nói thêm. - Truyện các vị Thánh hay lắm thím ạ.

- Thế thì bây giờ cháu đọc tiếp đi, - Ca-tê-ri-na đứng dậy. Nàng đưa cặp mắt lạnh giá nhìn gian phòng, rồi dừng lại nhìn chăm chú vào ô cửa sổ, nơi mặt kính loang lỗ vì vết băng đóng lại phía bên ngoài.

- Thím phải bảo ai đóng cánh cửa chớp bên ngoài vào mới được, - nàng nói rồi bước ra ngoài phòng khách, sau đấy lên phòng ngủ của mình, ngồi xuống ghế chờ đợi.

Năm phút sau, Xéc-gây trong chiếc áo lông thú viền nhung lặng lẽ bước vào, không nói gì.

- Anh đóng cánh cửa chớp chưa? - Ca-tê-ri-na hỏi.

- Rồi, Xéc-gây đáp ngắn ngủi.

Hắn lấy kéo sửa lại đầu ngọn nến đang sắp tắt rồi đứng dựa lưng vào lò

sưởi. Họ lại im lặng khá lâu.

- Buổi cầu kinh ở nhà thờ đêm nay chắc phải khuya lắm mới kết thúc? - Ca-tê-ri-na hỏi.

- Mai là ngày đại lễ lớn kia mà. Đêm nay lễ ngoài ấy sẽ kéo dài đến rất khuya, - Xéc-gây đáp.

Họ lại im lặng.

- Em phải xuống trông thẳng Phê-đo một cái kẻo nó có mỗi một mình - Ca-tê-ri-na đứng dậy.

- Nó có một mình thôi à? - Xéc-gây hỏi, mắt hẩn ngược từ dưới lên.

- Vâng, có một mình thôi. - Ca-tê-ri-na thì thầm. - Thế anh định sao?

Hai cặp mắt nhìn nhau và như đều loé lên ánh chớp. Nhưng họ không nói thêm gì với nhau nữa.

Ca-tê-ri-na xuống thang gác, đi qua mấy phòng vắng tanh. Mọi thứ đều im ắng. Mấy ngọn đèn dầu vẫn chiếu leo lét trên bàn thờ, hắt ánh sáng yếu ớt lên các tượng Thánh. Nàng thấy bóng mình chạy dài, hiện lên to tướng trên tường. Băng trên mặt kính cửa sổ tan dần, đang chảy xuống thành dòng, do có cánh cửa chớp bên ngoài ngăn gió lạnh thổi vào trông như những dòng nước mắt. Phê-đo vẫn đang ngồi đọc sách. Nhìn thấy Ca-tê-ri-na cậu bé chỉ nói:

- Thím cất cuốn sách này hộ cháu rồi lấy cho cháu cuốn để trên bàn thờ, bên dưới các tượng Thánh ấy.

Ca-tê-ri-na làm theo yêu cầu của đứa bé.

- Cháu ngủ đi!

- Không, thím ạ. Cháu thức chờ bà cháu.

- Chờ làm gì?

- Bà hứa đem bánh Thánh về cho cháu.

Đột nhiên Ca-tê-ri-na thấy chóng mặt; lần đầu tiên nàng thấy cái thai động đập bên dưới trái tim mình và nàng thấy như một hơi lạnh chạy qua thân thể. Nàng đứng im một lát giữa căn phòng rồi sau đấy bước ra, xoa hai tay cho ấm.

- Thế nào? - Nàng thì thầm, lúc rón rén bước vào phòng ngủ của mình. Xéc-gây vẫn đứng đấy và vẫn trong tư thế hệt như lúc nàng bước ra.

- Nghĩa là sao? - Hẳn hỏi lại rất khế, như cố gắng lắm mới bật được câu nói ra khỏi cổ họng.

- Nó có mỗi một mình dưới ấy.

Xéc-gây chau mày và hơi thở của hẳn hỗn hển.

- Ta xuống đi! - Ca-tê-ri-na nói, quay phắt ra phía cửa.

Xéc-gây vội vã tháo đôi ủng ra rồi hỏi:

-Cần đem theo cái gì không?

- Không, - nàng nói trong hơi thở. Rồi Ca-tê-ri-na đi trước kéo tay nhân tình lặng lẽ bước xuống thang gác.

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương mười một - mười hai

Khi thấy Ca-tê-ri-na bước vào lần thứ ba, đứa trẻ giật mình, vội đặt cuốn sách xuống đầu gối:

- Em làm sao thế, Phê-đo?

- Thím ạ, cháu thấy sờ sợ thế nào ấy. - Phê-đo đáp, miệng mỉm một nụ cười lo lắng, rồi nhích xuống cuối giường.

- Cháu sợ cái gì?

- Người cùng đi với thím là ai thế?

- Có ai đâu? Thím đi một mình đấy chứ.

- Không còn ai nữa ạ? Đứa trẻ nghiêng đầu về phía đầu giường đưa mắt nhìn ra phía cửa. Cậu bình tĩnh trở lại.

- Thế mà cháu tưởng có người nào cùng đi với thím, - cậu nói.

Ca-tê-ri-na chống khuỷu tay lên thành giường trên đầu Phê-đo.

Phê-đo nhìn người thím và nhận xét rằng da thím hôm nay tái xanh.

Ca-tê-ri-na không đáp, chỉ khê ho và nhìn ra cửa đợi. Nhưng ngoài ấy chỉ có một tiếng ván sàn động nhẹ .

- Thím ạ, cháu vừa đọc đến sự tích đức Thánh Phê-ê-đo, vị Thánh mà cháu mang tên. Đúng là một vị Thánh làm vừa ý Chúa.

Ca-tê-ri-na vẫn đứng yên, không nói gì hết.

- Thím ngồi xuống đây, cháu đọc lại cái truyện ấy cho Thím nghe. - Đứa cháu nói giọng rất trù mến.

- Đợi một chút. Thím phải ra ngoài kia sửa lại ngọn đèn đặt trên bàn thờ ở ngoài phòng khách đã, - Ca-tê-ri-na nói xong, bước nhanh ra ngoài cửa.

Tiếng thì thầm rất nhỏ ngoài phòng khách, nhưng đứa trẻ cũng nghe thấy vì xung quanh hoàn toàn lặng lẽ.

- Thím ơi! Có chuyện gì ngoài ấy thế? Thím nói chuyện với ai thế? - Đứa trẻ kêu lên, giọng nói đầy nước mắt - Thím vào đây! Cháu sợ lắm! - Phê-đo lại gọi, lúc này cậu như sắp khóc. Cậu nghe thấy như tiếng bà thím nói ở

ngoài phòng khách "nào!" và cậu nghĩ là nàng nói với cậu.

- Cháu sợ cái gì nào? - Ca-tê-ri-na hỏi giọng hơi khàn khàn lúc nàng bước vào phòng Phê-đo với dáng đi quả quyết. Nàng đứng lại ở chân giường, như che đứa cháu không nhìn ra cửa được

- Cháu ngủ đi, - rồi nàng nói.

- Cháu không muốn ngủ, thím ạ.

- Không được! Cháu phải vâng lời thím, phải ngủ... đến giờ rồi. .. ngủ đi - Ca-tê-ri-na nhắc thêm lần nữa.

- Thím làm sao thế? Cháu không buồn ngủ mà lại.

- Không được, ngủ đi, ngủ đi. - giọng Ca-tê-ri-na không giống mọi khi mà như ngập ngừng. Rồi nàng xốc nách đứa trẻ, đặt nó nằm xuống nệm giường.

Vừa lúc ấy Phê-đo hét lên hoảng hốt: cậu nhìn thấy Xéc-gây đi chân không bước vào và mặt hấn tái nhợt.

Ca-tê-ri-na lấy bàn tay bịt miệng đứa trẻ đang sợ hãi, rồi nói to:

- Nhanh lên! Anh giữ chặt lấy nó, không cho nó giẫy!

Xéc-gây giữ chặt hai tay và hai chân Phê-đo, còn Ca-tê-ri-na thì nhanh nhẹn áp chiếc gối nhồi bông lên mặt đứa trẻ, rồi dùng cả bộ ngực đồ sộ và mạnh mẽ đè xuống. Một sự lặng lẽ kinh khủng kéo dài trong vài phút.

- Nó chết rồi, - Ca-tê-ri-na thì thào. Nàng đứng dậy đang còn xốc lại áo quần, thì bỗng nhiên những tiếng đập choáng tai làm rung chuyển những bức tường của tòa nhà đang im ắng, tòa nhà đã giấu kín trong bốn bức tường của nó bao nhiêu tội ác: các ô kính lay động, những ván sàn rung chuyển, những sợi dây treo đèn đung đưa hất lên tường những hình bóng di động quái đản.

Xéc-gây run bắn lên và co cẳng chạy, Ca-tê-ri-na chạy theo. Tiếng ầm ầm rung chuyển vẫn bám theo họ. Tưởng chừng như có bao sức mạnh từ âm phủ kéo lên đang lay chuyển tòa nhà này đến tận móng nền.

Ca-tê-ri-na đã lo Xéc-gây hoảng sợ quá mà chạy ra ngoài sân thì thế nào cũng lộ vì vẻ hoảng hốt của hấn ta. Nhưng may hấn chỉ lao đầu ra hành lang rồi chạy biến ngay lên gác.

Lúc đang chạy trên cầu thang, do tối quá không nhìn thấy gì hấn đập đầu

ngay vào cánh cửa mở hé, thế là hấn như mất trí bởi một nỗi sợ do mê tín.

- Ma! Ma hiện hồn! - Hấn lắp bắp, và quay phắt lại, lao xuống gác, hất ngã Ca-tê-ri-na rồi lại kéo nàng xềnh xệch theo mình.

- Đâu? Nàng hỏi.

- Kìa! Trên đầu kia kìa! ông chủ ngồi trên tấm tôn đang bay! Kìa kìa, ông ấy lại hiện ra kìa, ối, ối! - Xéc-gây hét lên. - Bà không nghe thấy tiếng tấm tôn kêu ầm ầm à?

Bây giờ thì họ đã nghe rõ tiếng hàng bao nhiêu năm tay thi nhau đâm vào các cánh cửa sổ trông ra ngoài phố và tiếng người nào đang phá cửa ra đường.

- Đồ ngu! Đứng dậy đi, đồ ngu! - Ca-tê-ri-na quát to rồi vội vã chạy vào phòng của Phê-đo, đặt lại đầu giường trẻ cho ngay ngắn trên gối, cho có vẻ tự nhiên. Sau đó nàng chạy ra, bình tĩnh mở cửa ra ngoài. Một đám người ủa vào.

Cảnh tượng thật khủng khiếp. Ca-tê-ri-na nhìn bên trên đám người đang đứng chật hiên nhà. Trong khi ấy lại còn bao nhiêu người lạ mặt khác đang leo qua tường vào sân. Ngoài đường tiếng ồn ào la hét không ngớt. Ca-tê-ri-na chưa kịp nghĩ cách đối phó thì đám người đứng trên hiên nhà đã túm lấy nàng, đẩy vào một căn phòng.

Chương mười hai

NGUYỄN do sự âm ỹ ấy là như thế này. Lễ Đức Mẹ đồng trinh hiển thánh là một trong mười hai lễ trọng của đạo Thiên Chúa. Tại

bất cứ một nhà thờ nào trong thị trấn tuy chỉ là thủ phủ của một quận nhưng là thị trấn công nghiệp như thế này, nhân dân đều đến dự lễ tấp nập. Ngày mai cả trong nhà thờ cũng như các bãi bên ngoài nhà thờ đều chật ních. Đêm hôm nay cũng có buổi cầu kinh lớn kéo dài đến khuya. Trong ngày lễ, thường có đội đồng ca gồm những nghệ sĩ không chuyên nam và nữ, có giọng tốt và thích hát dưới quyền điều khiển của một trưởng ca, cũng là ca sĩ dân gian.

Dân vùng chúng tôi rất mộ đạo, chăm chỉ đi lễ nhà thờ, đồng thời dân vùng chúng tôi cũng rất yêu nghệ thuật. Nghi lễ kèm theo biểu diễn của dàn đồng ca theo tiếng đàn đại phong cầm bao giờ cũng là phần long trọng và

được dân chúng thích thú nhất. Hễ nơi nào có dàn đồng ca biểu diễn là một nửa thị trấn kéo đến nghe, đặc biệt là đám thanh niên giới buôn bán, cả những nhân viên các sở tư, thợ thuyền các xưởng thủ công thậm chí cả nhiều ông chủ cũng dẫn vợ đến. Tất cả mọi người đổ xô đến một nhà thờ cho nên đông vô kể. Họ sẵn sàng đứng chen chúc nhau để nghe hát và xem lễ, dù trời mùa hè nóng nực đến mấy hoặc đêm mùa đông rét buốt như thế nào. Họ lắng nghe giọng hát trầm đi theo tiếng đàn đại phong cầm hoặc giọng ca uốn éo.

Nhà thờ trong giáo xứ của khu vực dòng họ I-dơ-mai-lôp này được vinh dự đón bàn thờ của Thánh nữ Đồng trinh cho nên nghi lễ được tổ chức rất trọng thể. Khắp thị trấn kéo đến nhà thờ này ngay trong buổi cầu kinh tối hôm ấy đúng vào lúc xảy ra câu chuyện với cậu bé Phê-đo. Lễ xong, đám thanh niên kéo về, họ vui vẻ trò chuyện ầm ĩ. Lúc đầu họ bình phẩm về những ưu điểm của bè nam cao, rồi đến những chỗ chưa đạt của bè trầm.

Nhưng không phải tất cả mọi người đều quan tâm đến nghệ thuật ca xướng. Một số quan tâm đến những vấn đề khác.

- Các cậu này, ta chuyển sang con mụ vợ ông I-dơ-mai-lôp cũng thú đấy chứ, - một anh thợ máy trẻ tuổi lên tiếng, lúc đám người đi gần đến tòa nhà của gia đình I-dơ-mai-lôp. Anh thợ máy này được một thương gia mời từ thành phố Pê-téc-xbua về đây để trông nom cỗ máy hơi nước trong xưởng xay bột của ông ta. - Nghe đồn mụ ta suốt ngày suốt đêm hú hí với thằng cha làm công của ông chồng ngày trước...

- Chuyện ấy thì ai chẳng biết. - một chàng trai mặc áo choàng may bằng vải bông màu vàng đáp. - Tối hôm nay mà mụ ta cũng không chịu buông thằng nhân tình để đến nhà thờ một cái.

- Đến nhà thờ làm gì? Cái giống đàn bà đốn mạt đến mức ấy tức là đã chẳng còn biết sợ Chúa, sợ lương tâm hay sợ dư luận gì nữa. - Kìa phòng của nó vẫn sáng đèn. - Anh thợ máy trở lên vệt sáng giữa hai cánh cửa khép lại.

- Ta thử ngó vào khe cửa xem chúng đang làm trò gì nào? - Vài người cùng nói một lúc.

Anh thợ máy đứng lên vai hai người bạn, vừa mới ghé mắt vào khe cửa,

bồng thét lên:

- Các cậu ơi, chúng đang bóp cổ một người nào kia!

Thế là anh thợ máy đập nắm tay thành thịch vào cánh cửa sổ. Khoảng một chục người nữa làm theo anh, cũng nhảy lên đâm mạnh vào cánh cửa sổ.

Lát sau dân chúng kéo đến đông nghịt, thế là diễn ra cuộc vây ráp tòa nhà của dòng họ I-dơ-mai-lôp như chúng ta đã biết.

- Chính mắt tôi nhìn thấy - anh thợ máy nói to lúc đứng trước xác chết của thằng bé Phê-đo. - Thằng bé nằm ngửa trên giường, còn hai đứa kia thì cổ sức đè xuống cổ họng nó.

Xéc-gây bị giải đi ngay tối hôm đó, còn Ca-tê-ri-na thì bị nhốt vào phòng ngủ của nàng, có hai lính canh gác bên ngoài.

Tòa nhà của dòng họ I-dơ-mai-lôp lạnh lẽo khủng khiếp. Lò sưởi không ai đốt, cánh cửa đều long bản lề. Bên ngoài hết đám người này đi, lại đã có đám khác đến. Tất cả thị trấn kéo đến xem quan tài của cậu bé Phê-đo và một chiếc quan tài khác to hơn, phủ một tấm vải khá rộng. Trán Phê-đo có một băng vải gấm màu trắng để che vết mổ vì người ta đã mổ sọ cậu bé ra để khám nghiệm. Việc mổ tử thi của cơ quan Pháp y cho thấy Phê-đo chết vì bị ngạt thở. Và khi dẫn Xéc-gây đến cạnh xác chú bé, sau khi nghe cha cổ bắt đầu nói về phiên tòa của Chúa tối cao và về sự trừng phạt của những kẻ không chịu hối lỗi, hân òa khóc nức nở và thú nhận ngay, không chỉ việc giết Phê-đo mà còn đề nghị đào lên xác ông I-dơ-mai-lôp đã bị chôn mà không có tang lễ gì hết. Thi hài ông chồng của Ca-tê-ri-na bị vùi trong đất cát khô cho nên chưa rửa hết, người ta đào lên và đặt vào chiếc quan tài lớn. Kẻ đồng loã trong cả hai vụ giết người đó, Xéc-gây vừa khai ra xong thì tất cả mọi người đều khiếp sợ vì đấy chính là bà chủ. Đến khi thẩm vấn Ca-tê-ri-na thì bất cứ hỏi câu gì nàng cũng chỉ một mực: "tôi không biết gì hết". Người ta bèn đem Xéc-gây đến đối chất. Khi Ca-tê-ri-na nghe thấy lời thú tội của nhân tình, nàng sững sốt nhìn hân, sau đó một lúc, không hề giận dữ, nàng thản nhiên khai:

- Nếu như anh ấy đã thích nhận tội thì tôi cũng chẳng cần chối làm gì nữa: đúng là tôi đã giết.

- Chị giết họ để làm gì? - Người ta hỏi nàng.

- Tôi giết vì anh ấy, - nàng đáp, và trở về phía Xéc-gây lúc này đang gục đầu xuống.

Hai tội nhân bị giam vào ngục. Và vụ án khủng khiếp làm chấn động dư luận, khiến ai nấy đều cảm giận lại được giải quyết rất nhanh chóng. Cuối tháng hai Tòa tuyên án xử Xéc-gây và Ca-tê-ri-na Lơ-vốp-na, vợ góa ngài thương gia bậc ba I-dơ-mai-lốp hình phạt đánh bằng gậy ngoài bãi chợ của thị trấn rồi sau đó đầy khổ sai. Đầu tháng ba, trong một buổi sáng băng giá, đao phủ đếm đủ số lượng quy định những vết lằn rớm máu trên tấm lưng trắng nõn nà của Ca-tê-ri-na, rồi đánh bằng roi một số đòn lên hai vai Xéc-gây, đồng thời thích dấu tội phạm lên ba chỗ trong khuôn mặt đẹp trai của hắn.

Trong suốt thời gian ấy, không hiểu sao Xéc-gây lại được dư luận chung thông cảm hơn là Ca-tê-ri-na. Lúc bị đánh xong, thân thể đầm máu, hắn vừa bước xuống đến chân đài hành hình thì ngã vật ngay xuống. Nhưng Ca-tê-ri-na thì vẫn lặng lẽ thản nhiên bước xuống, chỉ hơi nghiêng người để tấm áo tù bằng vải thô đỡ cọ sát vào da lưng đầm máu.

Thậm chí trong nhà thương của trại giam, khi người ta đem đứa trẻ sơ sinh của nàng đến, Ca-tê-ri-na chỉ nói một câu: "Tôi không cần đến nó nữa!" rồi quay mặt vào tường, không hề rên rỉ, không hề than vãn, gieo ngay mình xuống nằm úp trên chiếc giường nhà tù.

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương mười ba - mười bốn

Đám tù khổ sai trong đó có Xéc-gây và Ca-tê-ri-na lên đường đi đầy vào lúc tính theo lịch thì đã là mùa xuân, nhưng mặt trời tuy có chiếu cũng chẳng sưởi ấm được chút nào.

Đứa con mới đẻ của Ca-tê-ri-na được trao cho bà chị ruột của ông I-dơ-mai-lốp, bởi vì theo luật đứa bé vẫn được coi là con hợp pháp của tội nhân giết chồng và vẫn sẽ được hưởng quyền thừa kế tài sản của dòng họ I-dơ-mai-lốp và bây giờ thì là toàn bộ tài sản không còn phải chia cho ai nữa.

Ca-tê-ri-na thấy thế rất hài lòng và nàng thản nhiên trao con lại. Tình cảm của nàng đối với cha đứa nhỏ, cũng như thường thấy ở những phụ nữ yêu quá say đắm, không được chia sẻ sang đứa con.

Với lại đối với nàng lúc này không có ánh sáng cũng không có bóng tối, không có cái thiện cũng không có cái ác. Nàng không còn hiểu gì, không yêu ai và cũng không yêu ngay chính bản thân nàng. Nàng chỉ nóng lòng mong chóng đến ngày đám tù lên đường để đi đến nơi khổ sai, vì nàng hy vọng khi ấy sẽ được gặp Xéc-gây. Còn đứa con thì nàng quên bẵng ngay không hề nghĩ đến.

Hy vọng của Ca-tê-ri-na không đến nỗi viễn vông. Xéc-gây cùng đi trong một tốp tù với nàng, hẳn phải đeo cùm xích nặng nề và bộ mặt bị đóng dấu. Rơi vào hoàn cảnh nhục nhã đến đâu con người ta cũng quen dần tùy theo khả năng của mỗi người. Và bất cứ gặp hoàn cảnh nào họ cũng vẫn giữ được hào hứng cố tạo cho mình đến mức tối đa những niềm vui ít ỏi. Nhưng Ca-tê-ri-na không cần phải thích ứng gì hết: nàng lại được nhìn thấy Xéc-gây, và có hẳn bên cạnh nàng thấy chuyển đi đầy lại vui vẻ như thường.

Trong chiếc tay nải bằng vải lanh sặc sỡ Ca-tê-ri-na đem theo rất ít vật quý, và tiền lại càng ít hơn. Nhưng số tài sản ít ỏi ấy nàng cũng đem phân phát hết trước khi đến tỉnh Ni-giơ-ni cho những cai tù hộ tống theo từng chặng

đường để cho họ cho đi bên cạnh Xéc-gây và để được ôm hân một tiếng đồng hồ ngắn ngủi vào lúc đêm tối trong hành lang hẹp và lạnh lẽo của các nhà giam dọc đường.

Nhưng người nhân tình bị đóng dấu tội phạm của Ca-tê-ri-na hình như không còn nhiệt tình với nàng cho lắm, nói với nàng câu nào là hân gặt câu ấy. Hân cũng không quý gì những cuộc gặp mặt bí mật mà nàng phải nhịn ăn nhịn uống, dẫn lòng bỏ ra những đồng xu cuối cùng trong bọc tiền ít ỏi mang theo đứt lót mới có được Thậm chí hân bảo nàng:

- Cái khoản tiền mà cô đem cho chúng nó để được cùng với tôi cạo bụi bẩn trong góc hành lang nhà tù thì thà cô đưa tôi tiêu còn hơn.
- Lần này em chỉ đưa có hai hào thôi mà, Xec-gây ạ, - nàng thanh minh.
- Hai hào mà không là tiền à? Cô nhặt được bao nhiêu đồng hai hào ấy trên dọc đường đi? Vậy mà cô đem tiêu phí tiêu phạm mất cả.
- Nhưng chúng mình lại được gặp nhau.
- Đã tù tội thế này gặp nhau còn sung sướng nổi gì! Tôi đang chết từng khúc ruột đây, gặp cô tôi cũng chẳng đỡ đau hơn.
- Còn em thì chỉ cần được gặp anh, mọi nỗi khổ khác em chịu được tất.
- Đúng là điên! - Xéc-gây đáp.

Khi nghe thấy câu ấy, có lần Ca-tê-ri-na phải cắn môi đến bật máu. Có lần, vốn không phải hay khóc, nước mắt nàng cũng trào ra vì uất hận. May mà trong đêm tối Xéc-gây không nhận thấy gì hết.

Nàng chịu tất, cố nhịn và không nói gì tìm cách tự dối lòng mình.

Mối quan hệ giữa họ diễn biến như vậy cho đến lúc tốp tù khổ sai đi tới tỉnh Ni-giơ-ni Nôp-gô-rốt. Đến đây tốp tù của họ sát nhập với một tốp tù khác cũng đi Xi-bia nhưng từ Mát-xcơ-va, thành một đoàn khá đông. Trong đoàn, trong số phụ nữ nổi bật lên hai nhân vật đặc sắc nhất: một là Phi-ô-na, một phụ nữ vẻ ngoài sang trọng, rất đẹp, dáng cao, có mái tóc dày đen nhánh và cặp mắt mơ mộng dưới hàng lông mày rậm huyền ảo, hai là cô gái trẻ mười bảy tuổi mặt xinh xắn, da trắng hồng, miệng nhỏ, má lúm đồng tiền và mái tóc quăn màu vàng óng thò ra một cách bướng bỉnh khỏi chiếc khăn tù bằng vải thô buộc trên đầu. Cô gái xinh xắn ấy tên là Xô-nét-ca.

Phi-ô-na lộng lẫy nhưng tính tình lại hiền dịu và uế oải. Cả đoàn ai cũng

khen chị và anh đàn ông nào tán tỉnh được chị cũng không lấy gì làm thích thú cho lắm, và cũng không lấy làm buồn nếu thấy chị ta ban cho người đàn ông khác cái thứ đã ban cho mình.

- Thím Phi-ô-na tốt bụng, không làm ai mất lòng bao giờ, - các tù nhân đều nhận xét một cách đùa vui như vậy. Xô-net-ca tính tình lại hoàn toàn khác. Mọi người bình luận về cô ta như sau:

- Đúng là con lươn, cầm được vào tay rồi mà nó lại lẩn được ra. Xô-net-ca có thẩm mỹ, chọn lựa khá kỹ càng. Cô không muốn nhận tình yêu một cách đơn giản, mà đòi người đàn ông phải đậm đà, nghĩa là cũng phải chịu đau khổ, phải chấp nhận những hy sinh, day dứt, trái với chị Phi-ô-na tâm hồn chất phác và tốt bụng, không nỡ từ chối bất cứ người đàn ông nào. Chị đúng là phụ nữ Nga và chỉ biết mỗi một điều: mình là đàn bà. Những phụ nữ kiểu như thế rất được quý trọng trong những băng cướp, những đoàn tù khổ sai hoặc trong những đám người sống công cộng kiểu xã hội - dân chủ ở ngoài kinh đô Pê-téc-bua.

Sự hiện diện của hai người phụ nữ này trong đoàn tù ghép, bên cạnh Xéc-gây và Ca-tê-ri-na đã đem lại chất bi thảm kết thúc cho nàng.

Chương mười bốn

NGAY từ mấy ngày đầu tiên sau khi hai tốp tù sát nhập, để đi từ thành phố Ni-giơ-ni về phía thành phố Ca-dan, Xéc-gây đã công khai tán tỉnh Phi-ô-na và đạt được kết quả ngay. Người phụ nữ có sắc đẹp lộng lẫy và lười nhác kia, vì tốt bụng đã không từ chối hẳn ta cũng như vẫn thường không từ chối bất cứ người đàn ông nào khác. Đến chặng nghỉ thứ ba hay thứ tư, Ca-tê-ri-na dùng cách dứt tiền đã bố trí được để gặp nhân tình đêm hôm ấy. Nàng nằm không ngủ, nóng lòng chờ. Tên cai tù gác đêm nay sẽ đến hích vào người nàng và nói nhỏ: "chạy ra mau!". Cửa mở lần thứ nhất, một bóng phụ nữ lén ra ngoài hành lang. Cửa mở lần thứ hai, lại một nữ tù nhân nữa nhóm dậy, chạy theo tên cai tù ra ngoài. Mãi Ca-tê-ri-na mới thấy ai kéo tấm áo tù dài nàng đắp trên người. Nàng vội nhóm dậy trên tấm phản nhẵn bóng, khoác tấm áo tù lên vai, đẩy tên cai tù đi trước.

Khi ra đến hành lang, chỉ trong một góc, dưới ánh sáng lờ mờ của ngọn đèn dầu, Ca-tê-ri-na đã đụng phải hai hay ba cặp mà ở xa nàng không nhìn thấy.

Lúc đi ngang qua phòng giam tù nam giới, nàng nghe thấy tiếng cười bị nén lại vọng ra qua lỗ đục trên cánh cửa.

- Chúng nó đang làm trò đấy, - viên cai tù dẫn Ca-tê-ri-na cầu nhàu, rồi nắm hai vai nàng, đẩy vào một góc hành lang và lui ra.

Ca-tê-ri-na sờ soạn thấy chiếc áo tù dài và chòm râu, nhưng bàn tay kia nàng lại chạm phải một khuôn mặt nóng hổi của nữ giới.

- Ai đấy? - Xéc-gây hỏi nhỏ.

- Anh nằm với con nào thế này? Ca-tê-ri-na dứt lấy chiếc khăn buộc tóc trên đầu địch thủ. Đứa con gái nằm với Xéc-gây né người rồi chạy mất, đâm phải người đó trên lối đi rồi biến mất hút.

Trong phòng giam nam giới vẳng ra tiếng cười rộ.

- Đồ khốn kiếp! - Ca-tê-ri-na vừa quất khế vừa quất chiếc khăn buộc tóc vừa giật được của địch thủ vào mặt Xéc-gây.

Xéc-gây chưa kịp giơ tay lên thì Ca-tê-ri-na đã biến mất. Nàng chạy như bay về đến cửa phòng giam nữ giới, bấu chặt tay vào thành cửa. Tiếng cười của đám tù nam giới lại rộ lên, to đến nỗi viên cai tù đứng thản nhiên bên cạnh ngọn đèn leo lét cũng phải ngẩng đầu lên quát:

- Suyt!

Ca-tê-ri-na lặng lẽ nằm xuống tấm phản và từ lúc ấy đến sáng nàng không ngủ được nữa. Nàng muốn tự nhủ: "Mình chẳng yêu hấn nữa" nhưng lại cảm thấy vẫn yêu Xéc-gây thậm chí yêu hấn hơn bao giờ hết. Trong óc nàng bỗng hiện lên hình ảnh bàn tay hấn đang run rẩy luồn dưới gáy của con kia, còn một bàn tay nữa thì ôm chặt hai vai của nó.

Nàng khóc thốn thức. Và trái với ý muốn, nàng thăm van nài bàn tay của hấn luồn xuống dưới gáy mình, còn bàn tay nữa thì ôm chặt lấy vai nàng nóng rực.

- Thôi, dù sao thì chị cũng trả lại tôi cái khăn buộc tóc chứ?

Sáng sớm hôm sau Phi-ô-na đến lay nàng dậy.

- Thì ra chính là chị đấy à?

- Thôi, trả cho tôi!

- Nhưng tại sao chị lại cướp anh ấy của tôi?

- Cướp cái gì kia chứ? Đấy có phải tình yêu tình iếc gì đâu mà chị ghen?

Ca-tê-ri-na nghĩ một chút, rồi lấy chiếc khăn nhàu nát nhét dưới gối, quăng trả lại cho Phi-ô-na. Sau đó nàng úp mặt vào tường.

Nàng thấy trong lòng nhẹ đi ít nhiều.

- Hừm, - nàng tự nhủ. - Mình ghen làm gì với cái con ba vạ ấy. Đồ bẩn thỉu! Đụng đến người nó mình còn thấy ghê tay nữa là.

- Bà Ca-tê-ri-na này, - hôm sau lúc đi trên đường Xéc-gây bảo nàng. - Tôi nhắc bà biết, tôi không phải ông chồng I-dơ-mai-lôp của bà, mà bà cũng chẳng phải vợ thương gia gì nữa, cho nên bà đừng có làm phách. - Ca-tê-ri-na không trả lời.

Suốt một tuần lễ sau đấy, nàng không hề nói với Xéc-gây cũng không nhìn hẵn một lần nào. Nàng vẫn giữ tính ngày trước giận đối với Xéc-gây nàng nhất định không chịu làm lành trước. Trong thời gian Ca-tê-ri-na giận đối, Xéc-gây bắt đầu tiến hành tán tỉnh cô gái mặt mũi trắng trẻo Xô-net-ca. Khi thì hẵn cúi chào cô ta trịnh trọng, khi thì cười cợt, và mỗi lần gặp cô ta hẵn đều tìm cách ôm. Ca-tê-ri-na nhìn thấy hết, cơn giận càng sôi lên trong lòng nàng. "Hay mình đành làm lành trước với anh ta vậy?" - Nàng nghĩ, chân loạng choạng, mặt mũi nàng tối xầm cả lại

Lúc này mà đến làm lành thì lại càng khó hơn bao giờ hết. Lòng tự trọng không cho phép nàng làm như thế. Trong khi ấy thì Xéc-gây ngày càng bám riết Xô-net-ca và ai cũng nhận thấy rằng, cô gái kia xưa nay như con lươn, anh nào đụng vào cũng không kết quả, thì bây giờ lại chịu ngã vào tay Xéc-gây quả là điều không ai ngờ.

- Chị ghét tôi chứ gì? - Một hôm Phi-ô-na bảo. Ca-tê-ri-na. - Nhưng tôi có làm hại gì chị đâu kia chứ? Có một lần tôi nằm với hẵn ta thật, nhưng chuyện ấy qua đi từ lâu rồi. Nhưng chị thử nhìn con bé Xô-net-ca kia xem.

"Mình tự trọng hão làm gì kia chứ? Thôi được, tối nay mình sẽ chủ động làm lành trước với anh ấy", - Ca-tê-ri-na thầm quyết định và từ lúc ấy bụng dạ nàng chỉ tính làm lành với nhân tình cách nào khéo léo nhất.

Đang trong tâm trạng băn khoăn ấy thì Xéc-gây tự động đến gõ rồi cho nàng.

- Ca-tê-ri-na! - Đến một chỗ nghỉ chân, hẵn gọi nàng lại gần. - Đêm nay sang gặp anh một lát nhé, có một việc cần nói với em.

Ca-tê-ri-na không đáp.

- Sao, vẫn còn giận à? Có sang không?

Ca-tê-ri-na vẫn không trả lời gì hết.

Nhưng Xéc-gây, mà không phải riêng hấn ta. mọi người cũng đều nhìn thấy, lúc đoàn tù đi đến gần ngôi nhà nghỉ tạm dọc đường, Ca-tê-ri-na lên đến sát viên cai tù, dúm cho lão tất cả số tiền mười bảy cô-pếch mà khách qua đường đã bố thí cho nàng.

- Lúc nào kiếm được thêm, tôi sẽ đưa cho ông nữa, - nàng nài nỉ.

Viên cai nhét tiền vào ống tay áo rồi bảo:

- Cũng được.

Khi Ca-tê-ri-na rời khỏi chỗ viên cai, Xéc-gây đằng hắng một cái và nháy mắt với Xô-net-ca.

- Ôi, Ca-tê-ri-na! - Hấn vừa nói vừa ôm nàng lúc đoàn tù khổ sai đi lên thềm để vào nhà nghỉ qua đêm. - Các cậu ạ, trên đời này không có cô gái nào đáng yêu như Ca-tê-ri-na của tớ đâu nhé.

Ca-tê-ri-na đỏ mặt và cố nén sung sướng đang rộn lên trong lòng.

Tối hôm ấy, khi nhìn thấy cánh cửa phòng giam vừa mới hé mở, Ca-tê-ri-na đã vùng dậy, chạy ra. Nàng run lấy bầy và đưa hai tay sờ soạng tìm Xéc-gây ngoài hành lang.

- Em Ca-tê-ri-na của anh! - Xéc-gây ôm nàng nói.

- Anh thật là độc ác! - Ca-tê-ri-na đáp, nước mắt trào ra. Nàng áp chặt cặp môi vào hấn.

Viên cai tù đi dọc hành lang, thỉnh thoảng dừng lại nhổ nước bọt lên mũi ủng rồi đi tiếp. Bên trong cánh cửa, đám tù nhân mệt mỏi đang ngáy. Một con chuột đang gặm vật gì dưới gầm bếp lò. Tiếng dế kêu râm ran ngoài sân. Trong lúc ấy Ca-tê-ri-na cảm thấy hạnh phúc tràn trề.

Nhưng niềm sung sướng rồi cũng đến lúc nhàm và bây giờ là thực tế tầm thường.

- Anh nhức chân quá. Suốt từ gót lên đến đầu gối. - Xéc-gây than vãn lúc ngồi bên cạnh Ca-tê-ri-na trong góc hành lang.

- Làm thế nào được, anh? - Nàng hỏi, chui người vào trong vạt áo tù của tình nhân.

- Khéo đến Ca-dan phải xin vào nằm nhà thương ít ngày mất.
- Đừng làm thế, anh.
- Nhưng chân nhức nhối không chịu nổi.
- Anh định ở lại đây bỏ mặc em đi một mình hay sao?
- Không còn cách nào khác! Không vào nhà thương thì xích nghiến vào đến nát bắp chân anh mất. Giá có đôi tất len mà đi nhỉ? - lát sau hẳn mới nói tiếp.
- Tất à? Thế thì em còn một đôi. Một đôi mới nguyên.
- Thôi, ai lại thế! - Xéc-gây đáp.

Ca-tê-ri-na không nói thêm lời nào, chạy như bay về chỗ nằm, đổ hết cả tay nải ra phản, lấy đôi tất len dây màu xanh nước biển chạy đến chỗ nhân tình.

- Hay quá. Bây giờ thì không sao nữa rồi. - Xéc-gây nói và chia tay với Ca-tê-ri-na, sau khi nhận đôi tất cuối cùng của nàng.

Ca-tê-ri-na hớn hờ trở về phản và ngủ một giấc rất ngon.

Nàng không nghe thấy, sau khi nàng đi khỏi, con bé Xô-net-ca đã lên ra hành lang và ở lại ngoài ấy cho đến gần sáng mới quay vào.

Chuyện này xảy ra khi đoàn tù chỉ còn cách thành phố Ca-dan có hai chặng nghỉ nữa thôi.

Nicolai Leskov

Phu nhân Macbeth ở Mtsensk

Dịch giả: Vũ Đình Phòng

Chương mười lăm

Một ngày lạnh giá và u ám. Gió thổi thành từng cơn ào ào. Mưa kèm theo tuyết rơi. Đoàn tù bước chân ra khỏi cổng của trại giam tăm tối để đi tiếp. Lúc bước chân ra, Ca-tê-ri-na còn rất hồ hởi. Nhưng vừa đứng vào hàng, nàng bỗng như muốn khụy chân xuống, mặt tái nhợt đi, mắt tối xầm lại. Cả người nàng như muốn đổ xuống. Trước mặt nàng là con bé Xô-net-ca với đôi tất dưới chân. Đôi tất quen thuộc với nàng, dày dặn, màu xanh da trời. Ca-tê-ri-na bước chân giữa đoàn người như kẻ mất hồn. Chỉ riêng cặp mắt nàng uất hận nhìn chăm chặp không chớp vào Xéc-gây. Đến chỗ nghỉ chân đầu tiên nàng thản nhiên bước đến cạnh Xéc-gây nói khề vào tai hắn hai tiếng "Đê tiện" rồi nhổ bãi nước bọt vào giữa mặt hắn.

Xéc-gây định lao đến đánh nàng, nhưng mọi người giữ hắn lại.

- Mày hiệu hồn, con mụ kia! - Hắn quát rồi chùi mặt.

- Mụ ta xử sự với mày như thế là rất phải - đám tù trêu chọc Xéc-gây. Đặc biệt Xô-net-ca cười to nhất.

Cái vở hài kịch mà cô ta làm nhân vật chính khiến cô ta rất thích thú.

- Ta sẽ không để yên cho mày đâu! - Xéc-gây đe Ca-tê-ri-na.

Tối hôm ấy, do thời tiết xấu và do đi chặng đường quá dài, đến chặng nghỉ, Ca-tê-ri-na ngủ say như chết, không hề nghe thấy tiếng chân hai người đàn ông bước vào phòng của tù nữ giới.

Thấy họ bước vào, Xô-net-ca nhóm dậy, trở về phía phản của Ca-tê-ri-na rồi lại nằm xuống, kéo tấm áo choàng tù nhân che kín đầu.

Liền sau đấy Ca-tê-ri-na thấy tấm áo choàng mình đang đập bị lật tung và trùm xuống mặt và lưng nàng chỉ mặc một lần áo mỏng bị ai đó quật hết sức bằng sợi dây thừng chập đôi.

Ca-tê-ri-na hét lên, nhưng vạt áo choàng bít chặt đầu khiến tiếng kêu không lọt được ra ngoài. Nàng cố giãy giụa nhưng cũng không ăn thua: một tên tù nam giới đã ngồi đè lên hai vai nàng và kẹp chặt hai tay.

- Năm mươi - một giọng khác đếm. Ca-tê-ri-na nhận ra ngay chính là giọng của Xéc-gây. Sau đấy hai vị khách ban đêm kia biến ngay mất ra ngoài cửa.

Ca-tê-ri-na hất vạt áo ra khỏi đầu, ngồi phắt dậy nhưng không còn ai. Chỉ cách đấy khá xa có tiếng kẻ nào đó đang cười khúc khích trong tấm áo choàng đắp trên người. Ca-tê-ri-na nhận ra tiếng cười của Xô-net-ca.

Nỗi nhục không bờ bến và cả nỗi uất giận nữa cũng không bờ bến, đang sục sôi trong đáy lòng nàng. Nàng như kẻ mất hồn lao tới và ngã bất tỉnh lên bộ ngực của Phi-ô-na vừa dang hai tay ra đỡ nàng.

Trên bộ ngực đầy đặn ấy, mới cách đây ít hôm còn ban khoái lạc cho kẻ nhân tình bội bạc của Ca-tê-ri-na, lúc này nàng òa khóc nức nở. Nàng khóc cho vơi nỗi đau khổ. Và giống như đứa trẻ sơ sinh nép vào lòng mẹ, nàng cũng nép chặt vào lòng kẻ tình địch vụng về và khờ dại. Lúc này họ ngang giá nhau và đều cùng bị phụ bạc.

Hai người phụ nữ ngang giá nhau! - Cả chị Phi-ô-na để dãi không cưỡng lại nổi bất cứ một sự tán tỉnh nào và Ca-tê-ri-na đang là nhân vật chính của tấn bi kịch tình yêu.

Với lại bây giờ thì Ca-tê-ri-na không còn coi trọng cái gì nữa. Sau khi đã tuôn ra hết nước mắt, nàng trấn tĩnh trở lại rồi hết sức thản nhiên, coi như không có chuyện gì xảy ra, đứng dậy trở về chỗ mình, sửa soạn hành lý ra sân điểm danh.

Trống gõ: tùng - tùng - tùng. Đám tù nhân nam bị xiềng và đám tù nhân nữ không bị xiềng lũ lượt bước ra sân, trong đó có Xéc-gây, cả Phi-ô-na, cả Xô-net-ca, cả bác theo phái ly giáo bị xích chung với anh Do Thái, cả anh Ba-lan xích chung với bác người dân tộc Ta-ta-rin.

Họ tập hợp lại đứng vào thành hàng ngũ đại khái, rồi bắt đầu đi.

Cảnh tượng thật thảm hại: một đám người bị cắt rời khỏi thế giới và không còn chút hy vọng nào về tương lai khấm khá hơn, đang bì bõm trong vũng lầy bẩn thỉu và giá buốt trên con đường băng đất. Bao quanh họ toàn là những gì xấu xa đến khủng khiếp: bùn lầy kéo dài vô tận, trời một màu xám xịt, những cây liễu ướt át và trụi lá, trên cành vươn dài của chúng có một con quạ đang đậu ủ rũ. Gió lúc rên rỉ, lúc lại gào thét giận dữ.

Giữa tất cả những âm thanh độc địa, xé nát cõi lòng đang tăng thêm vẻ khủng khiếp cho quang cảnh đã sầu thảm kia, vang lên những lời khuyên nhủ của người vợ thánh Giôp trong Kinh Thánh: "Hãy nguyện rửa cái ngày mà người ra đời và hãy chết đi".

Ai không muốn nghe những lời khuyên nhủ ấy, ai trong hoàn cảnh sầu thảm này không thích nghĩ đến cái chết hoặc sợ nghĩ đến, người ấy tìm mọi cách lảng tránh khỏi những lời ai oán kia bằng cách tự tạo ra một âm thanh nào khác còn xấu xa hơn nữa. Kẻ thất học cũng hiểu được như thế, và hẳn ta bèn thả lỏng toàn bộ bản năng thú vật của mình, làm những chuyện man rợ để nhạo báng bản thân, nhạo báng kẻ khác, nhạo báng tình cảm. Bản thân đã chẳng hiền dịu gì, gặp toàn cảnh này họ trở thành độc ác khủng khiếp.

- Thế nào, bà chủ? Bà vẫn oai vệ và vẫn mạnh giỏi đấy chứ? - Xéc-gây giờ giọng châm chọc Ca-tê-ri-na, lúc đoàn tù ra đến cánh đồng, khi ngọn đồi ẩm ướt đã che lấp mất cái làng đêm qua họ nghỉ chân.

Hỏi xong, hẳn quay sang Xô-net-ca, choàng tấm áo tù vào cả(?) cô gái rồi cất giọng the thé hát:

Thấp thoáng bên trong cửa sổ

một mái tóc hạt dẻ

Em không ngủ được à,

nỗi đau khổ của anh

Em không ngủ được ư,

em của anh tình quái

Anh dùng vạt áo che cho em,

sẽ chẳng ai thấy chúng mình.

Vừa hát hẳn vừa ôm ghì lấy Xô-net-ca và hôn cô ta rất to khiến cả đoàn đều nghe thấy...

Ca-tê-ri-na vừa nhìn thấy hết mà lại vừa không nhìn thấy gì cả: nàng bước chân như kẻ mất hồn. Những người đi bên cạnh giật áo nàng, chỉ cho nàng xem Xéc-gây đang làm trò gì với Xô-net-ca. Và nàng biến thành trò cười của mọi người.

- Đừng trêu chọc chị ta, - Phi-ô-na lên tiếng can, khi có người nào đó định

chế giễu Ca-tê-ri-na đang bước chân loạng choạng - Anh không thấy chị ta đang ốm à?

- Chắc hẳn là bàn chân bị nhiễm lạnh đấy, - một người tù trẻ tuổi pha trò.

- Đang là bà chủ, được nâng như nâng trứng mà lại, - Xéc-gây chêm vào. - Giá bà ta có được đôi tất ấm xỏ vào chân thì chắc chắn không đến nỗi bị cảm, - hẳn nói thêm.

Ca-tê-ri-na bỗng như bừng tỉnh.

- Đồ rắn độc đê tiện - Nàng không chịu được, thét lên, - Mà cứ việc cười, cười nữa đi cho sướng.

- Bà chủ nhầm rồi, tôi có dám cười bà chủ đâu. Chỉ có điều cô Xô-net-ca định bán một đôi tất rất tốt, tôi nghĩ, rất có thể bà chủ muốn mua chẳng.

Mọi người cười rộ, Ca-tê-ri-na lặng người đi.

Thời tiết mỗi lúc một xấu hơn. Những đám mây đen kịt phủ kín bầu trời. Tuyết ẩm bắt đầu rơi thành từng nắm to, và vừa chạm tới mặt đất chúng đã tan thành những vũng nước bùn nhớp nhúa. Cuối cùng hiện ra một vệt dài màu tro sẫm. Đó là dòng sông Von-ga. Gió trên sông thổi dữ tợn và mặt nước nổi lên những con sóng đen sẫm to lớn.

Đoàn tù ướt sũng và rét run chậm chạp đi đến bến. Họ đứng lại chờ phà.

Chiếc phà ướt át, đen xì đang vào bến. Người ta bắt đầu cho tù lên. Khi chiếc phà chứa đầy những bông tuyết ẩm ướt rời khỏi bến đang bập bênh trên mặt nước nổi sóng, một tù nhân cất tiếng:

- Nghe bảo trên phà này có bán rượu ngang đấy.

- Đúng, trời đất thế này mà được nhấp một chút cay thì còn gì bằng, - Xéc-gây đáp. Rồi muốn hành hạ Ca-tê-ri-na để chiều lòng Xô-net-ca, hẳn nói to:

- Kìa bà chủ! Vì tình nghĩa ngày xưa, bà thết một ly chất cay chứ? Đừng bủn xỉn quá như thế. Bà hãy nhớ lại thời đôi ta yêu nhau say đắm. Tôi với bà chủ đã từng ôm ấp nhau bao nhiêu đêm mùa thu dài dằng dặc rồi lại cùng với nhau kết liễu cuộc đời mấy người thân thiết của bà, chẳng cần cha cố, thầy tu nào rửa tội cho họ hết.

Ca-tê-ri-na run lên vì lạnh. Ngoài cái lạnh xuyên qua lớp áo ướt đầm vào đến tận xương tuỷ, nàng còn thấy một cảm giác khác.

Đầu nàng hừng hực như bốc lửa. Hai tròng mắt mở trừng trừng, ánh lên và

hướng vào những đợt sóng đang nâng lên hạ xuống.

- Rượu ngang thì tôi xin không từ chối. Rét quá đang cần thứ gì cho ấm bụng, - Xô-net-ca nói.

- Kìa, bà chủ! Khao đi chứ? - Xéc-gây dai dẳng.

- Anh không có lương tâm gì nữa ư? - Phi-ô-na lắc đầu nói.

- Hay ho gì cái chuyện ấy kia chứ, - một tù nhân tên là Gô-du-xca về hòa với Phi-ô-na.

- Nếu anh không còn lương tâm gì với chị ấy thì ít nhất cũng phải biết xấu hổ với những người khác chứ.

- Thôi đi, cô thì cũng còn thiếu thăng nào mà làm bộ lương tâm với chẳng không lương tâm, xấu hổ với chẳng không xấu hổ nào? Thực ra ngày trước tôi cũng có yêu con mụ ấy đâu, còn bây giờ thì cái đế giày nát của cô Xô-net-ca tôi còn quý hơn cái mặt như mặt mèo của mụ ta. Xin mời mụ ta yêu ai thì cứ việc. Yêu cái thằng Gô-du-xca méo miệng kia chẳng hạn, hoặc là, - hẳn quay về phía viên sĩ quan áp tải mặc áo măng-tô cười ngửa, đội mũ lưỡi trai nói thêm. - hoặc mụ hiến thân cho cái ông kia, ít nhất cũng được chui vào trong áo măng-tô cho đỡ mưa.

- Nếu làm thế, mụ sẽ được gọi là gái điểm của cấp sĩ quan, - Xô-net-ca chen vào.

- Chứ còn gì nữa! Và mụ sẽ có tiền để tậu đôi tất, - Xéc-gây hòa theo.

Ca-tê-ri-na không chống đỡ. Nàng vẫn chăm chăm nhìn những ngọn sóng, miệng hơi lắp bắp. Chen vào những lời lẽ độc ác của Xéc-gây nàng vẫn nghe thấy tiếng sóng vỗ. Và đột nhiên giữa những hạt nước bắn lên từ một con sóng đập xuống nàng thấy hiện ra cái đầu xanh thẫm của ông cụ Ti-mô-phê-ích. Trên một con sóng khác nàng nhìn thấy ông chồng đã quá cố ôm chặt lấy thằng bé Phê-đo đầu gục xuống.

Ca-tê-ri-na cố nhớ lại một câu nào trong kinh Thánh và nàng lẩm nhẩm đọc, nhưng môi nàng lại như thầm thì: "Tôi với bà chủ đã từng ôm ấp nhau bao nhiêu đêm mùa thu dài dằng dặc rồi lại cùng nhau kết liễu cuộc đời mấy người thân thiết của bà, chẳng cần cha cố thầy tu nào rửa tội cho họ hết".

Ca-tê-ri-na run rẩy. Cặp mắt đưa qua đưa lại của nàng lúc này đứng yên và

như đại đi. Nàng giơ hai tay vươn tới đâu không biết nhưng rồi dừng lại để rơi thông xuống, cứ thế vùi bặt. Một phút sau, nàng lấy đà, mắt vẫn không rời làn nước đen thẫm, cúi xuống túm hai chân Xô-net-ca lôi mạnh cô ta cùng nhẩy xuống nước.

Mọi người kinh hoàng.

Lát sau Ca-tê-ri-na nổi lên mặt nước rồi lại chìm xuống. Một con sóng khác đẩy Xô-net-ca lên.

- Đưa cái móc! Quăng cái móc xuống! - Tiếng thét nhao nhao lên ở trên phà.

Một cái móc bằng sắt khá nặng buộc vào đầu sợi dây thừng được quăng xuống nước, Xô-net-ca đã lại chìm lìm mất rồi. Hai giây sau, nhân một làn sóng từ phà đưa ra, cô ta cố nhoài lên mặt nước, giơ cao hai tay. Nhưng cũng đúng lúc ấy từ một ngọn sóng khác, Ca-tê-ri-na dướn cả nửa người lên khỏi mặt nước, lao về phía Xô-net-ca như con cá mập lao đến con cá mương nhỏ bé. Thế là cả hai chìm lìm hoàn toàn.

Vũ Đình Phòng dịch

Lời cuối: Cám ơn bạn đã theo dõi hết cuốn truyện.

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: **Nguyễn Kim Vy**.

Đánh máy : HuyTran

Nguồn: Huytran -Nhà xuất bản "Tiếng Nga", Mátxcơva 1985

VNthuquan - Thư viện Online

Được bạn: Ct.Ly đưa lên

vào ngày: 8 tháng 1 năm 2007